

Bestuurlijke handvatten 2026-2029

Een overzicht van trends en ontwikkelingen voor de formateur en onderhandelende partijen.

Inleiding

De afgelopen periode hebben de verschillende politieke partijen verkiezingsprogramma's geschreven en campagne gevoerd. En nu is het volgende moment aangebroken: de kiezer heeft gesproken.

Een nieuwe fase van formeren is gestart: een spannende, maar ook inspirerende periode. Want waar willen we naartoe? Welke accenten zetten we? Hoe bereiken we onze doelen? En waar ligt de prioriteit voor de komende vier jaar? De antwoorden op deze vragen vormen de basis voor het politieke handelen en de wijze waarop we de komende jaren inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en lokale uitdagingen.

Samenwerken: keuzes in vorm en inhoud

Een belangrijke stap is om samen te bepalen hoe de antwoorden vorm krijgen in een bestuurlijk document. Kiest u bijvoorbeeld voor een raadscontourennota zoals in de vorige periode, een coalitieakkoord of een raadsakkoord? Wilt u een akkoord op hoofdlijnen, en zo ja, hoe geeft u de verdere invulling dan vorm? Geeft u het college de opdracht om dit verder uit te werken, of doet u dit met de gemeenteraad? Het kan ook per thema verschillen welke aanpak het beste past. Het is belangrijk om hier vooraf bewust over na te denken, zodat de gekozen vorm aansluit bij uw manier van samenwerken in de komende bestuursperiode.

Het goede gesprek

Dit document biedt u handvatten voor het bepalen van uw bestuurlijke agenda voor de komende jaren. Het schetst relevante trends en ontwikkelingen, geeft inzicht in waar we als gemeente, als regio en provincie op dit moment aan werken en stelt gerichte vragen die u helpen om gezamenlijk richting en prioriteiten te bepalen. Het streven is daarbij niet geweest om uitputtend te zijn. Op elke vraag zijn verdiepvragen mogelijk. Dit document is bedoeld als inspiratie en hulpmiddel om het bestuurlijke gesprek te faciliteren.

De ambtelijke organisatie als vraagbaak

Uiteraard kan het zijn dat een onderwerp vraagt om meer context of aanleiding geeft voor vragen. Maak dan vooral gebruik van de kennis binnen onze ambtelijke organisatie. Zij kunnen schriftelijk of mondeling van aanvullende informatie voorzien, zodat u goed geïnformeerd de juiste keuzes kunt maken. Het helpt bij de beeldvorming en om kwesties in een juiste context te plaatsen. En dat draagt weer bij aan betere oordeels- en besluitvorming.

Tot slot

Het nieuwe akkoord wordt voor het nieuwe college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie een belangrijk document dat de komende periode richting geeft aan het handelen.

Wij wensen u veel succes en plezier in deze boeiende periode.

De driehoek van Kapelle,

Constantijn Jansen op de Haar
Burgemeester

Andrea Horden
Griffier

Frank Leijnse
Gemeentesecretaris

Inhoudsopgave

1.	Bestuur en veiligheid	4
1.1	Sterk bestuur	4
1.2	Toenemend belang van de regio.....	5
1.3	Zeeland 2050.....	7
1.4	Lobby	9
1.5	Ondermijning en integriteit.....	9
1.6	Groeiend wantrouwen en polarisatie	10
1.7	Onrust in de wereld en impact op lokale veiligheid	10
1.8	Complexe (jeugd)zorgvraagstukken en impact op lokale veiligheid.....	11
1.9	Asielopvang	11
1.10	Vuurwerkverbod	12
2.	Wonen en voorzieningen.....	13
2.1	Tekorten op de woningmarkt.....	13
2.2	Financiële druk op woningproductie	13
2.3	Kwaliteit van de woon- en leefomgeving	14
2.4	Bouwen: voor welke doelgroepen?.....	14
2.5	Oekraïners in onze gemeente.....	15
2.6	Voorzieningen	16
2.7	Onderwijs.....	16
2.8	Cultureel erfgoed	17
3.	Sociaal Domein.....	18
3.1	Maatschappelijke trends in het Sociaal Domein	18
3.1.1	Vergrijzing en ontgroening	18
3.2	Omslag van het medische naar het sociale domein.....	20
3.3	Hervormingsagenda Jeugd.....	20
3.4	GR Sociaal Domein.....	21
3.5	Cultuur.....	22
3.6	Sport	22
3.7	Bibliotheken.....	22
3.8	Dorpshuizen	17
4.	Economische versnelling en toerisme.....	24
4.1	Economische ontwikkelingen en - uitdagingen	24

4.3 Bestuurlijk Platform de Bevelanden en de werkgroep economie.....	25
4.4 Smokkelhoek II	25
4.5 Huisvesting arbeidsmigranten.....	25
4.5 Recreatie en toerisme	26
5. Klimaat, energie en milieu	27
5.1 Kernenergie en andere Rijksenergieprojecten	27
5.2 Elektriciteit en netcongestie	28
5.3 Klimaatadaptatie	28
5.4 Warmtetransitie.....	28
5.5 Circulariteit	29
5.6 Natuur en biodiversiteit	29
6. Leefomgeving en mobiliteit.....	31
6.1 Afweging in ruimtelijke opgaven	31
6.2 Leefomgeving.....	31
6.3 Duurzame mobiliteit	32
6.5 Bereikbaarheid en mogelijk toekomstige kansen.....	32
7. Middelen	33
7.1 Financiën: een stevig fundament vraagt om scherpe keuzes	33
7.2 De Kapelse begroting	33
7.3 Bedrijfsvoering: keuzes maken in een uitdagende tijd	34
7.4 Digitale transformatie en weerbaarheid.....	35
7.4 Communicatie, participatie en dienstverlening	36

1. Bestuur en veiligheid

De rol van gemeenten in Nederland is de afgelopen decennia ingrijpend veranderd. Waar we vroeger vooral uitvoerder waren van lokaal beleid, zijn we nu verantwoordelijk voor een breed scala aan maatschappelijke opgaven. In een tijd van toenemende polarisatie en veranderende veiligheidsrisico's is het versterken van bestuurlijke kwaliteit en effectieve samenwerking essentieel.

1.1 Sterk bestuur

De taken van de gemeente zijn de afgelopen 15 jaar toegenomen, belangrijker én complexer geworden. Decentralisaties zoals de jeugdzorg en de Wmo, stelselwijzigingen als de omgevingswet en toenemende verplichte wetgeving als de Wet Open Overheid (Woo) vragen veel van de kwaliteit van ons bestuur en de capaciteit en kwaliteit van onze ambtelijke organisatie.

Het idee achter decentralisaties is dat taken beter afgestemd kunnen worden op lokale omstandigheden en behoeften. De gemeente staat immers het dichtst bij de burger. Hierdoor kunnen we sneller zien wat werkt en wat niet. In de praktijk ervaren gemeenten echter vaak dat de beleidsruimte beperkt is. Daarbij is sprake van een structurele disbalans tussen gemeentelijke taken en beschikbare middelen: we krijgen simpelweg te weinig geld vanuit de Rijksoverheid om de taken goed uit te kunnen voeren. Ook vraagt het veel van de kwaliteit en capaciteit van de ambtelijke organisatie.

Dit vraagt veel van de kwaliteit van ons bestuur en onze organisatie. De rekenkamer concludeert in het rapport 'Samen werken of samenwerken?' dat onduidelijkheid over rollen, taken en afspraken de samenwerking tussen college en raad soms belemmert. Daarom adviseren zij om deze afspraken goed vast te leggen en regelmatig stil te staan bij de samenwerking en het onderlinge vertrouwen.

- Hoe wilt u bijdragen aan het versterken van de kwaliteit van het bestuur van de Gemeente Kapelle?
- Wat hebben we nodig om als bestuur en organisatie mee te kunnen in de veranderende wereld?
- Welke positie ziet u voor Kapelle in bijvoorbeeld de lobby rondom de disbalans tussen gemeentelijke taken en beschikbare middelen, beleidsruimte of andere zaken?

- Hoe wilt u bijdragen aan het versterken van het vertrouwen en de samenwerking tussen gemeenteraad en het college?

1.2 Toenemend belang van de regio

Hoewel steeds meer taken bij de gemeente terechtkomen, blijft de rol van andere overheidslagen belangrijk. Juist door goede samenwerking tussen gemeenten, provincie, waterschap en de Rijksoverheid kunnen we de grote maatschappelijke opgaven aanpakken. Opgaven als de woningbouwopgave, energietransitie, ambulantisering in de geestelijke gezondheidszorg, vergrijzing, digitalisering en het verbeteren van de arbeidsmarkt zijn in veel gevallen gemeente overstijgend. Door de krachten te bundelen kunnen we daarbij de regio als geheel verder ontwikkelen. Daarom werken we op verschillende onderwerpen, niveaus en in verschillende vormen samen in Zeeland.

1.2.1 Overleg Zeeuwse Overheden (OZO)

Het OZO is een platform waarin de Zeeuwse gemeenten, de provincie Zeeland en het waterschap Scheldestromen afstemming zoeken en afspraken maken. Het OZO neemt geen taken over van deze overheden, maar brengt hen bij elkaar om gezamenlijk regionale doelen te bereiken. Dit is vastgelegd in het OZO-samenwerkingsconvenant.

Een klein team van ambtelijk adviseurs, werkzaam bij het Regiobureau, ondersteunt het OZO. Zij stimuleren de samenwerking, organiseren bestuurlijke en ambtelijke overleggen en zorgen dat de benodigde processen op regionale schaal soepel verlopen.

Om effectief samen te kunnen werken en focus aan te brengen werkt het OZO met een strategische samenwerkingsagenda. Deze agenda is opgebouwd uit acht maatschappelijke thema's die voor Zeeland belangrijk zijn. Elk van deze thema's heeft een eigen thema-overleg.

1.2.2 Vereniging van Zeeuwse Gemeenten (VZG)

De VZG is het platform voor onderlinge afstemming en belangenbehartiging van alle 13 Zeeuwse gemeenten. Burgemeester Jansen op de Haar is voorzitter. De VZG is een zelfstandige vereniging en maakt deel uit van de landelijke Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het bestuur van de VZG stelt jaarlijks, na overleg met het OZO-themaoverleg Bestuur en Financiën, de begrotingsrichtlijnen vast voor de gemeenschappelijke regelingen.

Een belangrijk onderdeel van de VZG is de Zeeland Academie (ZA). Deze academie verzorgt trainingen voor volksvertegenwoordigers, bestuurders en ambtenaren van de Zeeuwse overheden. Het doel is om kennis te vergroten, onderlinge contacten te verbeteren en de positie van lokale bestuurders en ambtenaren te versterken.

De ZA ontwikkelt een digitaal kennis- en netwerkplatform: Samen Zeeland. Dit platform maakt het mogelijk om kennis en informatie sneller en veiliger te delen. Het bevordert een efficiënte samenwerking tussen gemeenten, provincie en andere partners en ondersteunt gezamenlijke projecten door transparantie en real-time communicatie. Daarnaast wordt op dit moment een apart platform getest voor alle Zeeuwse raadsleden: samenzeeland-raad.nl

1.2.3 K80

K80 is een netwerkorganisatie en bestaat uit 67 kleine gemeenten in Nederland. Kleine gemeenten staan bestuurlijk en ambtelijk dicht bij hun inwoners. We weten wat er leeft en spelen daar gericht op in. Onze kleine organisaties vergemakkelijken integraal werken, met korte lijnen tussen bestuur en organisatie. Als netwerk leren we van elkaar, stemmen we af en voeren we een gezamenlijke lobby richting de Rijksoverheid op met name financiën. Burgemeester Jansen op de Haar is bestuurslid van de K80 met de portefeuille financiën. Naast de K80 bestaat ook de P10 (plattelandsgemeenten) en de M50 (middelgrote gemeenten) waar andere Zeeuwse gemeenten in vertegenwoordigd zijn.

1.2.4 Districtscollege Zeeland (veiligheid)

Het districtscollege is een bestuurlijk overlegplatform waarin politie, justitie (OM) en de Zeeuwse gemeenten samenwerken op het gebied van integrale veiligheid. Hier worden zaken afgestemd als de inzet van beschikbare politiecapaciteit en veiligheids- en zorgvraagstukken. Door op Zeeuws niveau af te stemmen kunnen zaken efficiënter geregeld worden. Tegelijkertijd levert het ook wel eens spanning op. Zo moeten we als Kapelle soms (organisatorisch en financieel) mee in een inspanning die gezien onze schaal en het aantal casussen voor ons bijvoorbeeld veel minder prioriteit hoeven te krijgen.

1.2.5 Bestuurlijk Platform de Bevelanden

Bestuurlijk Platform de Bevelanden is het regionale verband waarin de vijf Bevelandse gemeenten hun krachten bundelen. Hier werken we samen aan onderwerpen die gemeentegrenzen overstijgen en die we als regio beter, sterker en efficiënter kunnen aanpakken. Het gaat dan om thema's als wonen, economie, recreatie en toerisme en duurzaamheid. In actielijnen, werken medewerkers van alle gemeenten samen aan deze thema's. Daarnaast stemmen we strategisch af over ontwikkelingen die op de regio afkomen en zoeken we actief de samenwerking met de provincie, ondernemers, onderwijs- en zorginstellingen en het Rijk. De basis van deze samenwerking is vastgelegd in een convenant.

1.2.6 Gemeenschappelijke Regelingen (GR)

Een GR is een samenwerking tussen twee of meerdere overheden, waarbij we gezamenlijk taken uitvoeren via een gezamenlijk bestuursorgaan. De samenwerking is vastgelegd in een officiële regeling. Een opsomming van de verschillende GR'en vindt u in bijlage 1.

1.2.6 Rijk-Regio samenwerkingen

In Zeeland hebben we een aantal Rijk-Regio programma's waarin Zeeland samenwerkt met Den Haag. Het is een manier om nationale en regionale belangen en verantwoordelijkheden te verbinden, zodat landelijk beleid beter aansluit bij lokale situaties en gezamenlijke doelen efficiënter worden bereikt. Bekende programma's in Zeeland zijn 'Wind in de Zeilen', Regiodeal North Sea Port District, Nationaal Programma Vitale Regio's, Schakelpunt Grensbelemmeringen Vlaanderen-Nederland, Regiodeal Zeeuwse Aanpak Vitale Regio's en Gebiedsinvesteringen Netten op Zee. Bij die laatste twee zijn we als gemeente Kapelle betrokken.

Deze samenwerkingen leveren ons veel op, maar vragen tegelijkertijd ook om inzet en aandacht voor democratische legitimiteit. Daarom is het belangrijk dat we een heldere visie ontwikkelen over hoe we willen bijdragen aan deze samenwerkingen en deze verder vorm willen geven. Welke keuzes maken we over onze rol en inzet? Hoe actief willen we zijn en hoe pakken we onze rol als opdrachtgever op?

Het is goed te bepalen welke samenwerkingen voor Kapelle extra belangrijk zijn omdat ze bijdragen aan onze doelen. Waar willen we meer invloed uitoefenen, en waar kunnen we juist wat minder tijd en energie in steken omdat het goed loopt? Door hier bewust keuzes in te maken, brengen we focus aan en benutten we onze inzet zo effectief mogelijk. Tegelijkertijd moeten we ook realistisch zijn. Vanuit Kapelle kunnen we wel discussies aanzwengelen, maar als één stem in een algemeen bestuur zullen we niet overal succesvol zijn.

- Welke rol ziet u voor onze gemeente in regionale samenwerking? Waar ligt volgens u onze kracht en toegevoegde waarde?
- Welke maatschappelijke opgaven vindt u het meest urgent om regionaal aan te pakken? Waarom?
- Op welke samenwerkingen willen we als gemeente meer invloed uitoefenen?
- Zijn er samenwerkingsverbanden waarin we onze inspanning bewust kunnen verminderen, zonder dat dit ten koste gaat van onze belangen?
- Hoe kunnen we onze rol als opdrachtgever effectief invullen, zowel bestuurlijk als ambtelijk?
- Hoe kunnen we de samenwerking tussen raad en college verbeteren om regionale thema's goed te volgen en te sturen? Welke instrumenten of werkwijzen kunnen we inzetten om de controlerende rol te versterken?
- Hoe gaan we om met spanningen tussen regionale samenwerking en lokale belangen, ook gezien capaciteit en financiële middelen?
- Hoe gaan we om met de Zeeuwse richtlijn bij financiële onzekerheid?

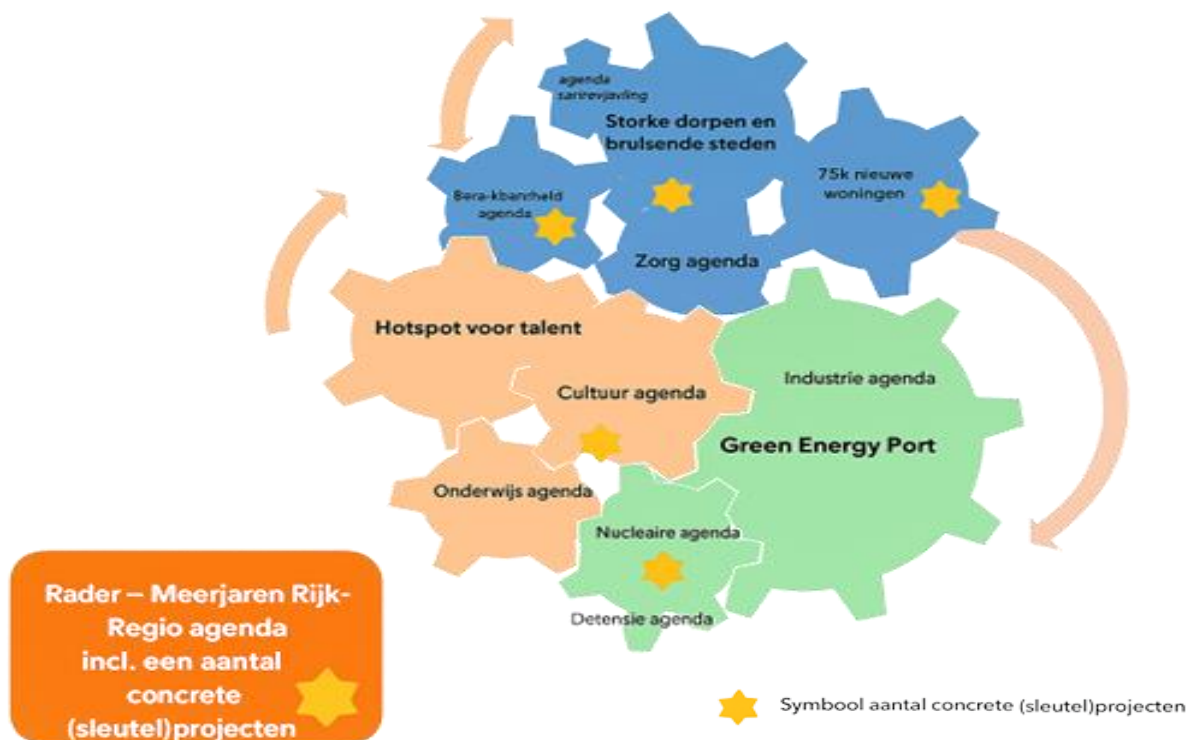
1.3 Zeeland 2050

Op 2 juli 2025 heeft Zeeland, verenigd in het OZO, in Den Haag zijn gezamenlijke toekomstperspectief 'Zeeland 2050' gepresenteerd. Het basisidee: om de leefbaarheid, economische kracht en sociale samenhang van onze provincie te behouden, hebben we meer Zeeuwen nodig. Dat is een reactie op de demografische trend waarin een lichte groei in Zeeland zichtbaar is, maar die in bepaalde gebieden omslaat in bevolkingskrimp. Zonder actie dreigt een spiraal van verschraling: minder voorzieningen, (nog) grotere tekorten in zorg en onderwijs, een verzwakking van nu sterke leefgemeenschappen en een minder aantrekkelijk Zeeland voor mensen om te blijven of zich te vestigen. Toch is het toekomstperspectief juist vanuit kracht geschreven: Zeeland is onmisbaar bij het oplossen van vraagstukken rond strategische autonomie, energie, industrie, voedselzekerheid, wonen en veiligheid. Zeeland heeft hier, naast een gunstige ligging en bedrijvigheid, de ruimte en kennis voor in huis.

Zeeland 2050 is geen traditioneel visietraject, maar moet een gezamenlijk toekomstperspectief zijn van overheden, maatschappelijke partners, instellingen en bedrijven. Het dient als inspiratiebron en kompas voor de Zeeuwse samenwerking met het Rijk om te werken aan een strategische

agenda waarin de nationale en regionale opgaven samenkomen. Op de website www.zeeland2050.nl komt alle informatie samen.

Het toekomstperspectief is vervolgens door vertegenwoordigers vanuit Zeeland samen met het Rijk uitgewerkt tot een 'Schets van de Strategische agenda Zeeland 2050'. Deze is op 10 maart 2026 aangeboden aan de gemeenteraden. De drie groeimotoren sterke dorpen en bruisende steden (woningbouw, bereikbaarheid, gezondheid), magneet voor talent (onderwijs, cultuur) en clean energy port (nucleair, haven en industrie, defensie) en een stevig fundament (natuurherstel, klimaat- en waterveiligheid, zoetwater) zijn uitgewerkt in 11 agenda's met meerdere (sleutel)projecten, zoals een groeispiong in de woningbouw, een nucleair academy, de werf van de toekomst en een veilige delta.

De gemeenteraden, provinciale staten en het algemeen bestuur van het waterschap is gevraagd voor de zomer van 2026 met een zienswijze te komen. Het is van belang dat we als Kapelle nadenken over of en hoe we hier als gemeente en als regio aan willen bijdragen. Hoe benutten we de kansen die deze visie biedt om onze eigen positie ook te versterken? Denk bijvoorbeeld aan woningbouw, voorzieningen, economische ontwikkeling en infrastructuur.

- Hoe ziet u de rol van Kapelle binnen het gezamenlijke toekomstperspectief Zeeland2050?
- Welke kansen biedt Zeeland2050 voor de leefbaarheid en economische ontwikkeling van de gemeente Kapelle? Met welke onderdelen wilt u aan de slag? En zijn er onderdelen waar u juist niet of in veel mindere mate bij betrokken wilt zijn?
- Hoe verhouden de drie groeimotoren ('sterke dorpen en bruisende steden', 'magneet voor talent', 'clean energy port' zich tot onze lokale ambities?
- Leiden de uitgangspunten van Zeeland2050 tot het (willen) herijken van ons Strategisch Kompas?

1.4 Lobby

Grote maatschappelijke opgaven lossen we als gemeente Kapelle niet alleen op. Naast samenwerking is het daarom belangrijk dat we ons ook laten horen in Den Haag en Brussel.

Binnen het OZO werken de Zeeuwse overheden samen om hun gezamenlijke belangen te behartigen. Het OZO brengt per thema de Zeeuwse belangen in kaart, stelt prioriteiten en zorgt dat deze op de Haagse en Brusselse agenda komen. Door met één stem te spreken, staan we sterken. Zeeland is daarom continu met een eigen lobbyteam in Den Haag aanwezig. Ook de commissaris van de Koning, Hugo de Jonge, is twee dagen per maand in Den Haag waarop hij afspraken maakt met bewindspersonen en Kamerleden om hen bij te praten over de Zeeuwse opgaven.

In Brussel werkt het Public Affairs-team actief aan verschillende dossiers, zoals de EU-begroting, landbouw en toerisme. Hiervoor werkt het team samen met de andere Nederlandse Provincies in het Huis van de Nederlandse Provincies.

In het Zeeuws aanbod – kabinetsinzet 2025 leest u wat op dit moment de lobbydossiers zijn. Voor de actieve lobby dossiers op de lobbyagenda maken we gebruik van lobbydriehoeken. Deze driehoeken bestaan uit een ambtelijk trekker, een bestuurlijk trekker en een lobbyist. De ambtelijk trekker onderhoudt contact met collega's bij ministeries, de bestuurlijk trekker met Kamerleden en bewindspersonen. De coördinatie van deze lobbyinspanningen ligt bij het OZO

Naast deze gezamenlijke Zeeuwse lobbymogelijkheden heeft Kapelle ook ruimte om via andere routes belangen te behartigen. Dit doen we bijvoorbeeld via de VNG of de K80. Soms sturen we ook zelf een brief aan een minister of Kamerlid. Zo hebben we recent een brief gestuurd om de oneerlijke uitwerking van landelijk beleid voor een gezin in onze gemeente onder de aandacht te brengen. Als gevolg hiervan heeft dit gezin een veel hogere compensatie ontvangen dan eerder toegezegd.

- Zijn er thema's of dossiers die volgens u prioriteit moeten krijgen in onze lobby-inspanningen? Vraagt dit vooral goede aansluiting op de gezamenlijke lobbylijnen of vraagt dit nog iets anders?

1.5 Ondermijning en integriteit

Weerbaarheid en integriteit van onze gemeente als organisatie zijn voorwaardelijk voor het vertrouwen van onze inwoners, instellingen en bedrijven. Met de Zeeuwse Norm Weerbare Overheid hebben de Zeeuwse overheden duidelijke afspraken gemaakt om deze weerbaarheid te versterken. Dit doen zij door te zorgen voor een zorgvuldige, betrouwbare en transparante belangenafweging en besluitvorming, door een goede en veilige werkgever te zijn en door het voorkomen van misbruik of oneigenlijk gebruik van de Zeeuwse overheid. Op deze manier werpen we tegelijkertijd drempels op tegen ondermijnende criminaliteit.

- Hoe kunnen we de integriteit en weerbaarheid van onze gemeente tegen ondermijnende criminaliteit verder versterken? Welke rol ziet u hierbij voor het bestuur of de ambtelijke organisatie? Is dit aansluitend op de Zeeuwse Norm Weerbare overheid of vraagt dit iets aanvullends?

1.6 Groeiend wantrouwen en polarisatie

In het project Karavaan van Aan- en Afgehaakt Nederland onderzoekt Movisie het groeiend wantrouwen en polarisatie. We kunnen het vertrouwen in de samenleving opdelen in twee vormen: het vertrouwen tussen burgers onderling (horizontaal vertrouwen), en het vertrouwen tussen burgers en instituties (verticaal vertrouwen). Horizontaal vertrouwen gaat over verbinding en samenwerking in de directe leefomgeving en is essentieel voor sociale cohesie. Verticaal vertrouwen gaat over het geloof in de overheid en andere machthebbers en vormt de basis voor een goed functionerende democratie en samenleving. Beide vormen van vertrouwen zijn cruciaal om maatschappelijke spanningen te voorkomen en een stabiele gemeenschap te behouden.

Movisie concludeert dat het groeiend wantrouwen en polarisatie meerdere oorzaken heeft. Er is in de breedte sprake van teleurstelling over het probleemoplossend vermogen van de overheid. Dat komt ook door capaciteitsproblemen in de 'frontlinie', zoals het welzijns- en jongerenwerk, jeugdconsulenten of wijkagenten. Gebrek aan continuïteit is daarbij de achilleshiel, juist opbouw van langdurige relaties versterken het vertrouwen. Movisie noemt voorzieningen (zorg, onderwijs, sport, ontmoetingsplaatsen, openbaar vervoer, commerciële voorzieningen) die onder druk staan, maar essentieel zijn voor gemeenschapsvorming, onderling contact, acceptatie en vertrouwen. Ook betoogt Movisie dat ook het versterken en vernieuwen van regionale economie een kurk kan zijn waarop gemeenschappen kunnen drijven. Tot slot concludeert Movisie dat kleine gemeenten herkenbaar zijn en dicht bij de burger staan, maar vaak tegen drempels van 'te weinig kunnen' aanlopen. Grotere gemeenten hebben dat meer, maar zijn veel minder herkenbaar.

Als gemeente ervaren we soms ook de gevolgen van het groeiend wantrouwen in instituties. Bijvoorbeeld in het contact met mensen aan de balie, inwoners die de gemeente vaker aanspreken om maatschappelijke problemen op te lossen, of in Woo verzoeken of bezwaren die worden ingediend.

- Welke concrete voorbeelden zien we van vertrouwen of wantrouwen in onze lokale samenleving? Op welke manier kunnen we het vertrouwen versterken? Welke initiatieven of voorzieningen kunnen daarbij helpen?

1.7 Onrust in de wereld en impact op lokale veiligheid

De wereld om ons heen is onrustig. Conflicten zoals in Oekraïne en het Midden-Oosten hebben niet alleen internationale gevolgen maar beïnvloeden ook de veiligheid en stabiliteit van Nederland en daarmee onze gemeente. De Rijksoverheid verwacht bijvoorbeeld dat een crisis kan leiden tot uitval van stroom, water, pinautomaten en communicatie waardoor basisvoorzieningen (tijdelijk) niet beschikbaar zijn. En verwacht dat inwoners zich voorbereiden omdat hulpverlening in het begin (48 uur) beperkt kan zijn. De onrust in de wereld kan ook op lokaal niveau leiden tot maatschappelijke spanningen en groepen die tegenover elkaar komen te staan. Soms zelfs tot bedreigingen. Het kan leiden tot zorgen van angst en ongerustheid over de toekomst bij mensen. Dit zet de sociale stabiliteit in gemeenten onder druk.

Dat vraagt weerbaarheid. Het vermogen van de samenleving en onze organisatie om verstoringen, dreigingen of aanvallen te weerstaan, zich aan te passen en snel te herstellen. In Zeeland ontwikkelen we hiervoor gezamenlijk een Zeeuwse aanpak met vier pijlers: (1) het beschermen van

vitale processen, (2) een parate en veerkrachtige samenleving, (3) overeind houden van democratie, rechtstaat en overheid en (4) een weerbare economie.

- Welke rol kan/moet de gemeente spelen in het vergroten van zelfredzaamheid en crisisvoorbereiding?
- Welke rol kan/moet de gemeente spelen om de sociale stabiliteit in de gemeente te bevorderen?

1.8 Complexe (jeugd)zorgvraagstukken en impact op lokale veiligheid

Het vastlopen van de zorg (lange wachtlijsten, hogere kosten en versnipperde zorg) heeft allerlei gevolgen, ook voor de lokale veiligheid. Inwoners verwachten dat politie of gemeente actief reageren en passende oplossingen bieden. Helaas zien we steeds vaker dat casussen niet tot een goed einde gebracht kunnen worden omdat er geen of niet tijdig een (zorg)plek beschikbaar is om naar door te verwijzen. Ook blijven inwoners met psychiatrische problematiek steeds vaker thuis wonen. Zij vertonen in sommige gevallen onbegrepen gedrag. Huisvesting speelt een cruciale rol. Juist voor deze kwetsbare doelgroep is het vaak moeilijk een stabiele woonplek te vinden, wat de situatie nog complexer maakt. Als de juiste zorg niet geboden kan worden, kan dit leiden tot meer overlast en zwaardere problematiek in de wijken.

Lokale spanningen, zoals burenruzies, komen steeds vaker voor. Tegelijkertijd zien we een terugtrekkende beweging van de politie, vaak veroorzaakt door capaciteitsgebrek. Dit leidt tot een spanningsveld tussen wat wel en niet kan worden gehandhaafd. En een dilemma in hoeverre we toezichthouders en BOA's hiervoor in moeten zetten.

- Welke prioriteiten stellen we om de leefbaarheid en veiligheid in onze gemeente structureel te verbeteren?

1.9 Asielopvang

De geopolitieke situatie zorgt wereldwijd voor veel onzekerheid. Dit leidt tot verschillende bewegingen van vluchtelingen waarvan de omvang en bestemming in de toekomst sterk kan fluctueren. Op dit moment is er een groot tekort aan duurzame, langdurige opvangplekken voor asielzoekers.

De spreidingswet blijft, zoals het huidige kabinet heeft aangegeven, van kracht. Deze wet regelt dat asielzoekers evenredig over de gemeenten worden verdeeld. Voor Kapelle betekende dit tot nu toe een indicatieve taakstelling van 81 opvangplekken. In de eerste tranche hebben we in samenwerking met het COA tijdelijke noodopvang gerealiseerd voor een periode van 13 maanden. De noodopvang loopt af in januari 2027. Verlengen op de huidige locatie op het bedrijventerrein is niet mogelijk. Voor de tweede tranche, die in 2026 wordt voorbereid en loopt over 2027 en 2028, zal opnieuw een verdeling binnen Zeeland gemaakt moeten worden. De indicatie is nu dat we voor die periode aan de lat staan voor de opvang van 73 asielzoekers.

- Welke rol moet de gemeente aannemen ten aanzien van de spreidingswet en de afspraken binnen Zeeland?
- Op welke manier moet Kapelle in de toekomst bijdragen aan de spreidingswet? Zoeken en realiseren we een nieuwe opvanglocatie voor asielzoekers, of dragen we bij op een andere

wijze? Bijvoorbeeld door huisvesting van andere aandachtsgroepen in doorstroomlocaties of voorzien in onderwijshuisvesting.

- Welke huisvestingsvorm verdient de voorkeur voor asielzoekers? Duurzame opvang (5-10+ jaar) die efficiënter en goedkoper is, of tijdelijke noodoplossingen die flexibeler maar duurder zijn?
- Welke voorwaarden moeten worden gesteld aan een toekomstige locatie voor de opvang? Bijvoorbeeld het behoud van draagvlak onder inwoners of het bevorderen van de integratie van asielzoekers.

1.10 Vuurwerkverbod

Vanaf de jaarwisseling 2026/2027 geldt een algeheel landelijk verbod op consumentenvuurwerk in Nederland. De verwachting is dat mensen in de eerste jaren na dit verbod op zoek gaan naar een alternatieve viering. Mogelijk worden zaken als carbidschieten of vuurkorven populairder. Belangrijk is om eerst te bekijken welke mogelijkheden de nieuwe wet biedt. In Zeeland is daarbij bestuurlijk de wens uitgesproken om landelijk of regionaal een lijn te kiezen voor de aanpak van de jaarwisseling.

- Welke rol ziet u voor de gemeente bij de jaarwisseling, nu deze er anders uit gaat zien dan voorheen?
- Hoe ziet u de rol en inzet van onze BOA's in de handhaving, vooral omdat na 18:00 veel handhaving zich richt op de openbare orde, wat een politietaak is? En hoe willen we omgaan met de handhaving van zaken zoals ontheffingen in die uren?

2. Wonen en voorzieningen

2.1 Tekorten op de woningmarkt

Nederland kampt al jaren met een structureel woningtekort, dat bovendien oploopt. Oorzaken zijn onder andere achterblijvende woningbouw (trage procedures, gebrek aan bouwlocaties, tekort aan personeel), demografische ontwikkelingen (meer eenpersoonshuishoudens en vergrijzing) en financiële druk op woningproductie (hoge bouwkosten, publieke investeringen in openbare ruimte).

Om het woningtekort terug te dringen tot een gezond evenwicht zetten we in op het versnellen van de woningbouw. Hiervoor hebben het ministerie van BZK, de Provincie Zeeland en de 13 Zeeuwse gemeenten in 2022 de Zeeuwse woondeal ondertekend. Concreet betekent dit voor Kapelle dat we hebben afgesproken 700 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad tussen 2023 en 2030. Samen met de Bevelandse gemeenten hebben we daarnaast in 2024 een woon(zorg)visie opgesteld. Hierin hebben we ambities geformuleerd op thema's als nieuwbouw, woningen voor ouderen, aandachtsgroepen, bestaande voorraad, toekomstbestendigheid (waaronder duurzaamheid) en betaalbaarheid.

De Zeeuwse woondeal wordt binnenkort herijkt voor de periode na 2030. Het toekomstperspectief Zeeland2050 benoemt een ambitie van 75.000 extra woningen in Zeeland tot 2050. In de komende periode wordt het dus belangrijk te bepalen hoe de gemeente Kapelle invulling wil geven aan de woningbouwopgave.

- Welke rol wil Kapelle spelen binnen de Zeeuwse woningbouwambitie voor na 2030?
- Wat ziet u in zaken als het versnellen van vergunningprocedures, actief grondbeleid, aanwijzen van woningbouwlocaties, stimuleren van doorstroom, splitsen van huizen?

2.2 Financiële druk op woningproductie

De kosten voor nieuwbouw zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Dit komt onder meer door hoge bouwkosten, strengere regelgeving en eisen voor duurzame woningen. Daarnaast vergt het ontwikkelen van woningbouwprojecten ook publieke investeringen voor openbare ruimte, groen, water, infrastructuur en het verplaatsen van bestaande functies. Een aanzienlijk deel van de woningbouwprojecten kampt met financiële tekorten, waardoor ze zonder aanvullende publieke middelen niet haalbaar zijn. Daarbij zien we dat regelgeving over bijvoorbeeld stikstof, spuitzones en netcongestie bepalend zijn in de betaalbaarheid en uitvoerbaarheid van het realiseren van een wijk.

- Wat mag het bouwen van woningen kosten? Hoe gaan we om met een eventuele onrendabele top bij woningbouwontwikkelingen?

2.3 Kwaliteit van de woon- en leefomgeving

In paragraaf 1.6 lasen we al dat voorzieningen (zorg, onderwijs, sport, ontmoetingsplaatsen, openbaar vervoer, commerciële voorzieningen) belangrijk zijn voor gemeenschapsvorming, onderling contact acceptatie en vertrouwen. Juist in de directe omgeving. Precies die investeringen staan door de hoge kosten van bouwen nog eens extra onder druk.

Op dit moment gaan we bij het bouwen van woningen uit van 'dorps wonen' en is het uitgangspunt dat we vooral grondgebonden woningen bouwen. In hoeverre leidt de behoefte aan meer woningen tot het herijken van dit uitgangspunt? Willen we bijvoorbeeld de hoogte in of woongebieden verdichten om zo meer woningen op minder grond te realiseren? En hoe versnellen we zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van gebiedsontwikkeling? En zaken als vergroening, waterbeheer, mobiliteit en voorzieningen?

- Leidt de behoefte van het bouwen van meer woningen tot herijking van de uitgangspunten over bouwen in de hoogte of verdichting?
- Hoe versnellen we zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de leefomgeving en gebiedsontwikkeling? En zaken als vergroening, waterbeheer, mobiliteit en voorzieningen?

2.4 Bouwen: voor welke doelgroepen?

Het woningtekort en de hoge prijzen van koop- en huurwoningen ondermijnen de betaalbaarheid en toegankelijkheid van wonen. Dit zorgt ervoor dat verschillende doelgroepen moeilijker een huis kunnen vinden. In de gesprekken over woningbouw gaat het vaak over het realiseren van betaalbare woningen voor starters en middeninkomens. Relevant daarbij is de motie 'Kapelse norm' die in november 2025 is aangenomen.

In de Woon(zorg)visie de Bevelanden is er aandacht voor de thema's (ouderen)zorg, uittrekders uit instellingen zoals (dreigend) dakloze mensen inclusief uitstroom uit maatschappelijke opvang, beschermd wonen, klinische geestelijke gezondheidszorg, vrouwenopvang en slachtoffers mensenhandel en uitstroom uit jeugdhulp, jeugddetentie en forensische zorg.

2.4.1 Ouderen

Nederland vergrijst snel. In Zeeland ligt het percentage zelfs nog iets hoger. Dat verandert de woonvraag. Veel ouderen dreigen de komende jaren tussen wal en schip te raken. Ze kunnen of willen (nog) niet naar een woon-zorgcentrum maar hun huidige woning is niet meer geschikt door bijvoorbeeld een trap, te veel kamers of een tuin die onderhoud vraagt. Kleinere appartementen of gelijkvloerse woningen zijn schaars, of een stuk duurder dan wat ouderen op dat moment betalen voor hun woning. Verpleeghuizen hebben soms lange wachtlijsten, wat de druk op mantelzorgers vergroot.

Ouderen blijven hierdoor langer in hun eigen ruime woning wonen. Dat heeft ook gevolgen voor de doorstroom in de woningvoorraad. Hierdoor komen minder woningen beschikbaar voor jongeren of jonge gezinnen.

2.4.2 Mensen met GGZ-problematiek

De extramuralisering van de zorg is een langlopende opgave in Nederland. Inwoners met psychiatrische problematiek moeten – versterkt door lange wachtlijsten – zo lang mogelijk thuis blijven wonen en vertonen in sommige gevallen onbegrepen gedrag. Huisvesting speelt een cruciale rol. Juist voor deze kwetsbare doelgroep is het vaak moeilijk een stabiele woonplek te vinden, wat de situatie vaak nog complexer maakt.

2.4.3 Dakloosheid

Sinds 2023 neemt het aantal daklozen toe. Oorzaken zijn huisuitzetting door schulden of huurachterstand, echtscheiding, ontslag en een tekort aan betaalbare woningen. Ook psychische problemen, verslaving en het wegvallen van opvang na jeugdzorg spelen een grote rol. Het gaat om mensen die op straat leven, in een opvang verblijven of ‘onzichtbaar’ dakloos zijn. De ambitie uit het Nationaal Actieplan Dakloosheid is dat er in 2030 geen sprake meer is van dakloosheid. In Zeeland is deze ambitie omarmt en vertaalt in het Zeeuws Actieplan Dakloosheid dat op 1 januari 2026 is ingegaan. Onderdeel is dat we starten met een O-meting en onderzoeken wat het onderliggende probleem van dakloosheid, specifiek voor Zeeland en onze gemeente is.

- Hoe spelen we in op die verschillende woonbehoeften?

2.5 Oekraïners in onze gemeente

De opvang van Oekraïense ontheemden zal de komende jaren ingrijpend veranderen. De huidige ‘Richtlijn Tijdelijke Bescherming’ loopt naar verwachting af in 2027. De Rijksoverheid werkt aan een overgang naar een meer structurele en reguliere opvang. Dit betekent dat Oekraïense ontheemden vanaf dat moment zullen vallen onder de reguliere systemen voor huisvesting, participatie, werk en inkomen en zorg.

Voor gemeenten verschuift daarmee de verantwoordelijkheid van noodopvang naar het bieden van passende huisvesting en begeleiding. Daarbij wordt ook meer een beroep gedaan op de zelfredzaamheid. Op dit moment wonen er ruim 120 Oekraïense ontheemden in onze gemeente. De verwachting is dat zij een tijdelijke verblijfstatus van drie jaar krijgen, waardoor zij tot 2030 in Nederland kunnen blijven, en mogelijk langer.

Op dit moment hebben we als gemeente twee tijdelijke gemeentelijke opvanglocaties; in Wemeldinge en Kapelle. De grond en woonunits zijn eigendom van derden en worden door de gemeente gehuurd met afspraken die lopen tot 2027. De komende periode moet de gemeente keuzes maken over de inrichting van deze verschuiving in taken en over de toekomst van deze opvanglocaties. Hoe gaan we de overgang van noodopvang naar reguliere huisvesting en begeleiding zo goed mogelijk vormgeven, met oog voor de Oekraïners en de lokale gemeenschap.

- Hoe willen we de huisvesting van Oekraïense ontheemden organiseren? Moeten zij zoveel mogelijk worden verdeeld over de reguliere en toekomstige particuliere en sociale huurvoorraad, of verdient het de voorkeur om tijdelijke voorzieningen te behouden om zo het reguliere woningaanbod te ontlasten en een soepele overgang te faciliteren?
- Welke rol ziet u voor de gemeente bij de overgang naar reguliere huisvesting? Moet de gemeente hierbij een proactieve regierol pakken, bijvoorbeeld door zelf woningen in eigendom te nemen en te verhuren, of door intensiever samen te werken met woningcorporaties zoals Beveland Wonen? Of kiest u liever voor een meer terughoudende

rol, waarbij de verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij particuliere partijen en huidige eigenaren wordt gelegd, bijvoorbeeld door tijdelijke woningen direct aan ontheemden te verhuren?

- Als de tijdelijke voorzieningen worden voortgezet, acht u het dan wenselijk dat deze multifunctioneel worden ingezet? Bijvoorbeeld door niet alleen Oekraïense ontheemden te huisvesten, maar ook statushouders, spoedzoekers en starters, om zo een gemengde en levendige woonomgeving te creëren?
- Moet de gemeente investeren in permanente huisvestingsoplossingen voor ontheemden, of verdient het de voorkeur om vooral in te zetten op tijdelijke en flexibele woonvormen die snel aan veranderende situaties kunnen worden aangepast?

2.6 Voorzieningen

Onze gemeente staat bekend als een aantrekkelijke woongemeente met een hoog(waardig) voorzieningenniveau. Voorzieningen als zorg, onderwijs, sport (zowel sportcentrum als buitensportaccommodaties), cultuur, ontmoetingsplaatsen, openbaar vervoer en commerciële voorzieningen dragen bij aan de aantrekkelijkheid van de woonomgeving, de sociale verbondenheid en het vestigingsklimaat.

Tegelijkertijd staan gemeenten in heel Nederland onder druk door de stijgende kosten voor zorg en aangekondigde kortingen op het gemeentefonds vanaf 2028. Omdat bijvoorbeeld sport en cultuur grotendeels tot het niet-verplichte takenpakket behoren dreigt hier als eerste op bezuinigd te worden. Dit betekent dat we strategisch moeten nadenken over hoe we duurzaam kunnen investeren in het voorzieningenniveau. En in het vinden van slimme vormen van samenwerking, cofinanciering en het benutten van vrijwilligerskracht.

Zo'n 30 objecten zijn eigendom van onze gemeente. Het gaat om schoolgebouwen, gebouwen voor dorps- en sportverenigingen, monumenten, het gemeentehuis en werkplaats. In het afgelopen jaar is met de raad gesproken over de prioritering van investeringen in ons vastgoed. Deze prioritering is vastgelegd op de routekaart en onderdeel van onze begroting. In de praktijk investeren we in de komende jaren met name in de schoolgebouwen: nieuwbouw en aankoop grond IKC Juliana van Stolberg (2027-2028), Speciale Scholen Kapelle (2030-2031) en de Linge. (2031-2032). Nieuwbouw en aankoop grond van de gemeentewerkplaats staat gepland voor 2027-2028. De brandweerkazernes in Kapelle (2029-2030) en Wemeldinge (2032-2033) staan ook gepland. Dit betekent dat de raadsbesluiten voor deze investeringen grotendeels in de komende bestuursperiode zullen vallen.

- Hoe beoordeelt u het huidige voorzieningenniveau? Wat is uw streven hierin?
- Hoe kunnen we het beoogde voorzieningenniveau in onze gemeente ook op langere termijn waarborgen en verbeteren?

2.7 Onderwijs

Goede onderwijshuisvesting is een belangrijke voorwaarde om goed onderwijs te kunnen geven en ontvangen. Daarom investeren we in de onderwijshuisvesting in onze gemeente. Het IKC Wemeldinge en de gymzaal wordt in de zomer van 2026 opgeleverd. We investeren volgens de routekaart vastgoed in volgorde van de Juliana van Stolberg, Speciale Scholen Kapelle en de Linge.

Daarnaast hebben we als gemeente de verantwoordelijkheid om de aansluiting van zorg en onderwijs goed vorm te geven. Actueel hierin is het inclusief onderwijs. Dit houdt in dat alle kinderen en jongeren, met of zonder ondersteuningsbehoefte, samen naar school gaan in hun eigen buurt. Hierdoor vinden meer kinderen, in plaats van gebruik te maken van het speciaal onderwijs, een plekje op een reguliere basisschool. Dat vraagt wel om extra begeleiding, gespecialiseerde leerkrachten en aangepaste lesmaterialen op de school.

Ook hebben we als gemeente de verantwoordelijkheid om onderwijsachterstanden bij kinderen tegen te gaan, toegankelijke voor- en vroegschoolse educatie (VVE) te bieden en onder voorwaarden het leerlingenvervoer te bekostigen.

- Welke rol heeft de gemeente volgens u om zaken als tegengaan van onderwijsachterstanden en het laten slagen van inclusief onderwijs te realiseren?

2.8 Cultureel erfgoed

Er is toenemende aandacht voor het behoud van cultureel erfgoed, waarbij restauratie en herbestemming steeds vaker hand in hand gaan met verduurzaming. Historische gebouwen, zoals kerken, kunnen zo een nieuwe passende functie krijgen zonder hun identiteit te verliezen.

- Hoe zien we de rol van de gemeente op het gebied van cultureel erfgoed?

2.9 Dorpshuizen

De Vroone, de Wemel en 't Durpshart Schore zijn al enkele decennia belangrijke voorzieningen in de gemeente Kapelle. Verschillen in behoeften hebben ertoe geleid dat onze dorpshuizen zich op verschillende manieren hebben ontwikkeld. De gemeenteraad heeft eerder de opdracht gegeven om de mate waarin dorpshuizen de beoogde, maatschappelijke functie kunnen vervullen te onderzoeken en vanuit daar eventueel te verbeteren. Op dit moment werken we aan een richtinggevend beleidskader waarin duidelijk moet worden wat 'de beoogde, maatschappelijke functie' precies in moet houden voor onze gemeente en welke (financiële) afspraken daaruit volgen.

3. Sociaal Domein

3.1 Maatschappelijke trends in het Sociaal Domein

Het Sociaal Domein is volop in beweging. Gemeenten worden geconfronteerd met ingrijpende demografische, maatschappelijke en financiële veranderingen die impact hebben op de zorg- en ondersteuningsvraag van inwoners. In dit hoofdstuk gaan we in op de brede maatschappelijke trends. We zoomen vervolgens in op specifieke thema's.

3.1.1 Vergrijzing en ontgroening

De samenstelling van de inwoners in onze gemeente verandert. In Zeeland hebben we te maken met dubbele vergrijzing: inwoners worden ouder en het aandeel ouderen stijgt, terwijl jongeren juist wegtrekken. In Kapelle verwachten we de komende 15 jaar een forse toename van inwoners van 75 jaar en ouder en een afname van inwoners van 45-64 jaar en van inwoners van 29 jaar en jonger. De leeftijdsgroep van 75 jaar en ouder groeit in onze gemeente met ongeveer 1000 personen.¹ Als gemeente worden we hierdoor geconfronteerd met een groeiende, complexere zorgvraag en toenemende druk op mantelzorgers. Dit vereist nadenken over rol en inhoud van zorg- en welzijnsvoorzieningen in de toekomst.

3.1.1 Druk op de zorg

We hebben te maken met een hogere demografische druk: de beroepsbevolking krimpt terwijl de zorgbehoefte stijgt. Rond 2040 is ongeveer een derde van de Kapelse inwoners niet-werkend. Hierdoor komt professionele zorg uit het medisch- en sociaal domein onder druk te staan. Dat zien we ook nu al: we hebben te maken met wachtlijsten voor Wmo, jeugdhulp, GGZ en Wlz. In het rapport 'Kiezen voor houdbare zorg' concludeert de WRR dat als niet ingegrepen wordt, we in 2040 één op de vier werkenden nodig hebben in de zorg. In 2060 gaat het zelfs over één op de drie.

3.1.2 Meer chronische aandoeningen en mantelzorg

Door de gemiddeld ouder wordende bevolking hebben we te maken met meer chronische aandoeningen en een toenemende zorgbehoefte. In 2040 heeft naar verwachting 3,5% van de Kapelse inwoners een vorm van dementie. We hebben het dan over ongeveer 480 mensen.²

¹ Provinciale bevolkings- en huishoudensprognose 2022, Provincie Zeeland

² Alzheimer Nederland

Daarnaast bestaan er uiteraard nog andere ouderdomsgerelateerde ziekten, beperkingen en problemen.

De zorg voor thuiswonende inwoners met dementie of andere ouderdomsgerelateerde problemen komt voor een groot deel terecht bij de mantelzorger(s) en het netwerk van deze mensen. Het manterzorgpotentieel neemt echter af: de partners zijn vaak ook oud en de kinderen, die veelal tot de krimpende leeftijdsgroep 45-64 jaar behoren, hebben vaak een baan en eigen kinderen of wonen ver weg.

Mantelzorgers kun je als gemeente niet inzetten. Het overkomt mensen als een partner of familielid onverhoopt ziek wordt. En tegelijkertijd kunnen we niet zonder hen. Er zijn te weinig professionals om deze zorg over te nemen. Op grond van de Wmo hebben we als gemeente de taak mantelzorgers te ondersteunen, waarderen en informeren. Mogelijk kan de gemeente haar rol inzetten om werkgevers te stimuleren werknemers te steunen in hun rol als mantelzorger.

3.1.3 Extramuralisering van de zorg

Er zijn in Kapelle ongeveer 100 intramurale plaatsen om te wonen: 77 in Cederhof en nog enkele in Beatrixhof en Pomona. Dat wil zeggen dat enkele honderden van onze inwoners met dementie of andere ouderdoms gerelateerde problemen thuis woont, al dan niet met een (veelal ook oude) partner.

3.1.4 Toename van verward en onbegrepen gedrag

De extramuralisering van de zorg is een langlopende opgave in Nederland. Inwoners met psychiatrische problematiek moeten – versterkt door lange wachtlijsten – zo lang mogelijk thuis blijven wonen en vertonen in sommige gevallen onbegrepen gedrag. Het aantal meldingen van verward of onbegrepen gedrag in Nederland stijgt al jaren. In 2025 was er – in Nederland – zelfs eens stijging van 12% meldingen ten opzichte van het voorgaande jaar. Er is vaak geen passende voorziening beschikbaar, waardoor problemen complexer worden.

3.1.5 Persoonlijke kwetsbaarheid

Ongeveer twee op de tien inwoners vertonen een sterk signaal van kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, gezondheid, zelfstandigheid en/of eenzaamheid. Dat concludeert het rapport 'Leven in Zeeland' (2026).

Van de onderzochte signalen komt eenzaamheid het vaakst voor – vooral bij ouderen en bij jongvolwassenen. Eén op de tien inwoners voelt zich sterk eenzaam; dit aandeel is toegenomen in de afgelopen vier jaar. De gemeenteraad van Kapelle heeft in februari 2026 besloten te starten met de eenzaamheidsaanpak JoinUs. Deze is specifiek gericht op jongeren tussen de 12 en 30 jaar.

Dezelfde signalen van kwetsbaarheid (alleenstaand, laag inkomen, arbeidsongeschikt, migratieachtergrond, GGZ-indicatie) zien we terug in het regiobeeld suïcide. Zeeland kent al jaren een relatief hoge suïcidecijfers. Vanaf 2026 hebben we als gemeente de verplichting te werken aan suïcidepreventie. Het initiatief is om dit in Zeeland gezamenlijk op te pakken.

- Welke maatschappelijke ontwikkelingen vragen volgens u de hoogste prioriteit in beleidsvorming en uitvoering? Welke uitgangspunten hanteren we in het inspelen op deze trend?
- Wat wilt u doen aan de ondersteuning en waardering van mantelzorgers en/of het versterken van sociale netwerken, gezien de afname van het mantelzorgpotentieel?

3.2 Omslag van het medische naar het sociale domein

Om de zorg in Zeeland ook in de toekomst toegankelijk en betaalbaar te houden zet de Zeeuwse Zorg Coalitie (ZZC) actief in op een omslag van het medisch domein (ziekte en zorg) naar het sociaal domein (gezondheid, gedrag en preventie). Het versterken van vitale gemeenschappen, waarin samenredzaamheid en positieve gezondheid centraal staan, wordt daarmee steeds belangrijker. Dit betekent investeren in preventie, het activeren van netwerken en het ondersteunen van inwoners om zo lang mogelijk zelfstandig en gezond te blijven functioneren.

Deze omslag heeft echter wel financiële consequenties voor gemeenten. Investerings in preventie doen we voor het welzijn van onze inwoners. Maar ze kosten ook geld. En de besparingen die we daarmee op termijn realiseren vallen, hebben in sommige gevallen vooral het gevolg dat de zorgverzekering minder uit hoeft te betalen. Een voorbeeld hiervan is valpreventie. Om de zorg integraal te organiseren wordt vaak gebruik gemaakt van ketenaanpakken. Denk bijvoorbeeld aan Kansrijke Start en de ketenaanpakken benoemd in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Tegelijkertijd worden deze ketenaanpakken vaak bekostigd door tijdelijke financiële middelen vanuit de Rijksoverheid. Terwijl we voor de continuïteit behoefte hebben aan structurele investeringen.

- Welke uitgangspunten hebben we als gemeente in de omslag van medisch naar sociaal domein?
- Wat is uw bereidheid in het investeren in preventie ten opzichte van de financiële consequenties?

3.3 Hervormingsagenda Jeugd

De jeugdzorg staat onder toenemende druk door een groeiende vraag. Waar vroeger één op de 27 jongeren gebruikmaakte van jeugdzorg, is dat nu één op de 7,5. De kosten voor de jeugdhulp stijgen flink. Kinderen blijven steeds langer in zorg, waardoor de uitstroom vertraagd. Wachtlijsten groeien. Sinds 2015 zijn er bovendien zo'n 1500 nieuwe aanbieders bijgekomen. De oorzaken hiervan hebben deels te maken door ontwikkelingen in de jeugdzorg. Deels spelen ook andere factoren; prestatiedruk in het onderwijs, de beschikbaarheid van volwassenenzorg (GGZ), veiligheid en financiële onzekerheid die stress in gezinnen veroorzaakt.

Om de jeugdzorg ook op lange termijn toegankelijk en betaalbaar te houden, zet de Rijksoverheid in op een hervorming van het stelsel. Het doel is om zorg en ondersteuning voor jeugdigen meer in balans te brengen door een samenhangende aanpak.

Regionaal en lokaal wordt hiervoor ingezet op de ontwikkeling van een professioneel, multidisciplinair team dat direct de juiste hulp in kan zetten. In Kapelle is dit LINK. Daarnaast wordt ingezet op contact met huisartsen, zodat zij niet direct verwijzen naar (dure) jeugdhulp maar naar voorliggende voorzieningen. Tot slot investeren we in het versterken van de sociale basis in te

zetten op welzijn, jongerenwerk, (sport)verenigingen, schoolpsycholoog op basisscholen, informele hulp (gezinsmaatjes of buurtgezinnen) en het versterken van gezinnen. Deze preventieve en versterkende maatregelen moeten ervoor zorgen dat we problemen vroegtijdig signaleren en voorkomen dat complexere, duurdere zorg nodig wordt. Tegelijkertijd vraagt die inspanning wel meer van de gemeente.

Deze hervorming heeft niet alleen inhoudelijke en organisatorische veranderingen. Vanaf 2028 verwacht het kabinet een structureel voordeel door de hervormingsagenda jeugd. We hebben onze vraagtekens bij de haalbaarheid van de beoogde besparingen binnen het huidige tijdspad. Ook de Commissie van Ark adviseert om de financiële afspraken tussen het Rijk en de gemeenten te herijken. Een onafhankelijk deskundigencommissie monitort de voortgang. In 2027 wordt een nieuw advies verwacht.

- Wat is volgens u de verantwoordelijkheid van de gemeente en wat ook niet?

3.4 Het Stevig Lokaal Team (LINK) als verbindende schakel

LINK bestaat in basis uit de Kapelse opbouwwerkers en jongerenwerkers, aangevuld met jeugdconsulenten, klantmanagers werk, inkomen en zorg en maatschappelijk werkers. LINK wordt doorontwikkeld tot zowel integrale toegang tot zorg (sociaal domein) en welzijn als tot wegwijzer in het sociaal als medisch domein. Daarbij verleent LINK ook zelf basishulp. LINK zet vrijwilligers in, ondersteunt mantelzorgers en betreft netwerken en buurten. LINK schaaft op naar professionele zorg indien nodig, professionele zorg schaaft af naar LINK indien mogelijk. LINK signaleert welke voorzieningen professionele zorg kunnen ontlasten of vervangen en helpt deze te organiseren samen met het voorveld. Hierdoor dragen we ook bij om o.a. kerkgemeenschappen, verenigingen, huisartsen, dorpshuizen, ondernemersverenigingen, scholen, bibliotheken en vrijwilligers levensvatbaar te houden.

- Hoe zorgen we ervoor dat LINK als toegankelijke en laagdrempelige toegang tot zorg en welzijn wordt ervaren door onze inwoners?
- Welke uitgangspunten hebben we in de samenwerking tussen LINK, GR de Bevelanden (WIZ) of het contracteren van aanbieders (lokaal of Zeeuws)? Kiezen we primair voor professionals in huis, met ruimte voor lokale accenten, voor samenwerkingsafspraken of voor gezamenlijk optrekken/inkopen, met schaalvoordelen?
- Welke prioriteiten zien we voor de doorontwikkeling van LINK in de komende jaren?

3.4 GR Sociaal Domein

De dertien Zeeuwse gemeenten zijn bezig met de oprichting van een nieuw gemeenschappelijke regeling (GR) voor het Sociaal Domein. Het omvat inkoop en toezicht op jeugdhulp, beschermd wonen, maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, sociale veiligheid, toezicht en preventie en welzijn en maatschappelijke ondersteuning. Er is afgesproken dat de GR genoeg keuzevrijheid biedt en voldoende flexibel is om aan te sluiten op de lokale wensen, maar ook voldoende robuust moet zijn om bedrijfsmatig optimaal te kunnen functioneren zodat risico's voor de deelnemende gemeenten zijn geminimaliseerd.

3.5 Cultuur

Cultuur draagt bij aan een gezonde, sociaal verbonden en creatieve samenleving. Een aantal thema's zijn daarbij actueel:

3.5.1 Muziekschool Zeeland

De Zeeuwse Muziekschool bevordert door middel van muziekonderwijs de participatie in kunst en cultuur met als doel om een bijdrage te leveren aan de actieve en passieve ontwikkeling van jongeren, volwassenen en de samenleving. Zij werken samen met muziekverenigingen, scholen, en orkesten voor op dit moment 10 Zeeuwse gemeenten.

De toekomst van de Muziekschool Zeeland staat echter onder druk. Kritiek op het financiële beleid heeft ervoor gezorgd dat de gemeenten Tholen en Reimerswaal hebben aangegeven vanaf 2027 uit de regeling te stappen. Ook als Kapelle zijn we kritisch, maar hebben we nog geen definitief besluit genomen.

- Wat is uw visie op de toekomst van het muziekonderwijs in Zeeland? Welke rol moet de gemeente Kapelle pakken?

3.5.2 Musea

In onze gemeente is het Zeeuws Fruit Museum gevestigd, een eerbetoon aan de toewijding van fruittelers en hun bijdrage aan de gemeenschap van Zeeland. Het museum staat echter voor diverse uitdagingen: teruglopende bezoekersaantallen, verduurzaming van het gebouw en de afhankelijkheid van een kleine groep vrijwilligers.

Naast het Fruitmuseum is er een Memorial 40-45, dat de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog levend houdt. Ook ontstaan er nieuwe initiatieven, zoals een Vitality Oorlogsmuseum en 'Bij Annie Thuis'. Het 'Bij Annie Thuis' is een initiatief om in het geboortehuis van Annie M.G. Schmidt een sociale lunchroom te realiseren, die bijdraagt aan ontmoeting en verbinding in de buurt.

- Hoe gaan we om met de toekomst van het Zeeuws Fruit Museum?
- Hoe gaan we om met nieuwe initiatieven?

3.6 Sport

Sport, bewegen en verenigingen dragen bij aan fysieke en mentale gezondheid, sociale verbinding en persoonlijke ontwikkeling. Om sporten te stimuleren zijn er beweegroutes in de openbare ruimte en sportaccommodaties, ondersteunen we verenigingen en organiseren we activiteiten.

Onze activiteiten konden in de afgelopen periode betaald worden uit de brede SPUK GALA. Deze regeling loopt tot en met 2026. Met het GALA hebben we ook op het gebied van sport en bewegen nieuwe opgaves gekregen als gemeente, zoals valpreventie, die we na 2026 voort willen zetten. Vanaf 2027 gaan deze doelen over in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA).

3.7 Bibliotheken

Bibliotheek Oosterschelderegio heeft twee vestigingen in onze gemeente: in Kapelle en Wemeldinge. De komende periode hebben we te maken met de volgende ontwikkelingen: het

moderniseren van de bibliotheken in lijn met de nieuwe zorgplicht, het vergroten van de toegankelijkheid en functies van de bibliotheken, en ligt de focus op taalontwikkeling, leesplezier en het terugdringen van laaggeletterdheid.

4. Economische versnelling en toerisme

4.1 Economische ontwikkelingen en - uitdagingen

De Zeeuwse economie is tussen 2014 en 2024 met 25,2% gegroeid. Vorig jaar groeide de Zeeuwse economie met 1,8%. Daarmee heeft Zeeland – samen met de provincie Drenthe – het hoogste groeipercentage van Nederland. De recente groei in 2025 is voornamelijk gedreven door investeringen in energieprojecten en de zorg.³

Tegelijkertijd wordt de economie ook geconfronteerd door economische uitdagingen. Het gaat dan onder andere over een afname van de beroepsbevolking en de daaruit volgende druk op de lokale economie, de beperkte beschikbaarheid van arbeidskrachten in cruciale sectoren zoals techniek, zorg en agrifood. En een achterblijvende innovatiekracht bij het midden- en kleinbedrijf (MKB).

Deze uitdagingen bevinden zich bovendien in een context van een steeds groter wordende druk op de ruimte. De opgaven en ambities van gemeenten op het gebied van woningbouw, energietransitie, natuurversterking, klimaatadaptatie, recreatie, mobiliteit, natuurontwikkeling en dus economische ontwikkeling leggen allemaal letterlijk een claim op de openbare ruimte.

4.1.1 Arbeidsmarkt

De afname van de beroepsbevolking zorgt ervoor dat we nu en in de toekomst te maken hebben met flinke tekorten op de regionale arbeidsmarkt. Zeeland heeft vijf keer meer vacatures dan werkzoekenden. Er zijn 150 vacatures op elke 100 werklozen. In geen enkele regio is dat gat zo groot als in Zeeland. En nergens is de vraag naar arbeidsmigranten zo groot als in Zeeland. Eén op de vijf Zeeuwse bedrijven werft werknemers uit het buitenland. Dit heeft gevolgen. We zien dat ondernemers niet of veel moeilijker kunnen groeien en innoveren door gebrek aan personeel.

4.1.2 Onderwijs

Tekorten aan bijvoorbeeld technisch- en zorgpersoneel en de snelle veranderingen in de arbeidsmarkt vragen om betere aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en regionale behoeften. Evenals aandacht voor inclusiviteit en door- en bijscholing. Op dit moment werken onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden samen om in te spelen op de arbeidsmarkt, met speciale aandacht voor thema's als water, energie en voedsel. Dit doen zij vaak in zogeheten 'living labs'. Daarnaast wordt in Zeeland ingezet op jongerenbinding door het meer aanbieden van (hogere)

³ Zeeuws Economisch Bericht – 11^e editie, Provincie Zeeland

onderwijsopties en het bieden van perspectief. Op vraaggestuurd en flexibel onderwijs dat inspeelt op specifieke regionale uitdagingen (MBO, HBO, WO). En op innovatie in sectoren die belangrijk zijn voor de regio, zoals watermanagement (Delta-thema's), duurzame industrie en engineering (UCR).

4.3 Bestuurlijk Platform de Bevelanden en de werkgroep economie

Om de economische vitaliteit van te behouden en versterken werken we samen met de andere Bevelandse gemeenten. Op dit moment wordt gewerkt aan een koersplan waarin we met elkaar afspreken wat de speerpunten moeten worden.

Het is onze taak om te signaleren welke ruimtevraag de economie heeft, te sturen op duurzame ontwikkeling en te faciliteren in behoeften van ondernemers. In het toekomstperspectief van de Bevelanden 2050 moet deze ruimtevraag afgestemd worden op andere opgaven. Daarnaast zoeken we actief naar koppelkansen met andere opgaven.

Verder gaat het bijvoorbeeld over de verschillende bedrijventerreinen en de vraag of en welke selectieve keuzes we moeten maken in bedrijfsvestigingen en de regionale detailhandel.

Ook wordt gesproken over de rol van bedrijven in de energietransitie. Over verduurzaming en vergroening van bedrijventerreinen. Over de transitie naar circulaire economie als strategisch instrument om ambities uit de lokale omgevingsvisies te verzilveren.

4.4 Smokkelhoek II

De lokale economie en ruimtevraag is ook in onze gemeente continu in ontwikkeling. We ontvangen, bijvoorbeeld tijdens bedrijfsbezoeken, over verduurzaming, verkleinen of juist vergroten van de ruimte. Het gaat dan bijvoorbeeld om verouderde loodsen. Soms heeft een bedrijf minder ruimte nodig omdat zij inmiddels werken met minder voorraden en sneller transport. Soms heeft een bedrijf juist door die snelle transport een logistieke vraag. In ieder geval is deze ruimtevraag continu in beweging.

Op dit moment wordt gewerkt aan een ontwikkelstrategie voor het met 65ha bruto uitbreiden van bedrijventerrein Smokkelhoek in de Willem Annapolder. Deze strategie voor Smokkelhoek II moet richting geven aan de uitvoering en realisatie van minimaal 25 ha bedrijfsgrond. De strategie geeft inzicht en richting in thema's als netcongestie, stikstof, de mogelijkheid voor lokale aansluiting op het toekomstige waterstofleidingennetwerk, de optie van het ontwikkelen van een duurzaam energielandschap en de voorwaarden voor de vestiging van type bedrijven. Daarnaast gaat het in op keuzes bij vervolgstappen zoals ruimtelijke inrichting, planprocedure, participatie en communicatie.

- Welke afspraken wilt u maken over het mogelijk uitbreiden van bedrijventerrein Smokkelhoek?
- Hoe kijkt u naar voorwaarden voor de vestiging van type bedrijven?

4.5 Huisvesting arbeidsmigranten

Nergens is de vraag naar arbeidsmigranten zo groot als in Zeeland. Eén op de vijf Zeeuwse bedrijven werft werknemers uit het buitenland om de continuïteit van de werkprocessen te handhaven. In zijn algemeenheid zien we dat ondernemers op zoek zijn naar goede voorzieningen. Tegelijkertijd

zien we dat de komst van arbeidsmigranten in de samenleving in sommige gevallen leidt tot onrust in de omgeving. En dat er een hoger risico bestaat op zaken als ondermijning, het niet aan de regels houden over de hoeveelheid mensen in een woning.

- Welke afspraken wilt u met elkaar maken over de huisvesting van arbeidsmigranten?

4.5 Recreatie en toerisme

Het basisidee van het toekomstperspectief 'Zeeland 2050' is: om de leefbaarheid, economische kracht en sociale samenhang van onze provincie te behouden, hebben we meer Zeeuwen nodig. Het gaat dan niet alleen om toevoegen van het aantal woningen of versterken van de infrastructuur. De aantrekkelijkheid van de Bevelanden als woon-, werk- en leefregio wordt in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit van het dagelijks leven: ruimte voor ontspanning, beweging, ontmoeting en herstel. De recreatie en toerisme – sector kan een cruciale rol spelen in het bieden van een jaarrond onderscheidend, samenhangend en kwalitatief aanbod voor bezoekers én inwoners.

- Welke rol ziet u voor recreatie en toerisme in het versterken van de leefbaarheid en economie op de Bevelanden?
- Hoe zorgen we ervoor dat een eventuele groei van toerisme en recreatie bijdraagt aan een goede leefkwaliteit voor zowel inwoners als bezoekers?
- Hoe belangrijk vindt u regiobrede samenwerking voor het ontwikkelen van een visie hier op?
- Zijn er specifieke doelgroepen of aanbod voor onze gemeente waar we op in willen zetten?

4.6 Masterplan Wemeldinge en Boulevardvisie

In de afgelopen bestuursperiode is met inwoners en ondernemers gewerkt aan het Masterplan Wemeldinge en een verdieping daarop in de boulevardvisie. Doel is een aantrekkelijk en veerkrachtig Wemeldinge en om de boulevard een uitnodigende drager te maken. Hier bedoelen we mee: meer beleefbaar, aantrekkelijker en verkeersveiliger en om de structuurdragers (kanaal, Oosterschelde, dijken en dorpsstraat) beter met elkaar te verbinden. De looptijd van de uitvoeringsagenda is tot en met 2035. Per jaar kijken we wat (financieel) haalbaar is en hoe we met hulp van subsidies de ambities kunnen bekostigen. Dat betekent ook steeds na blijven denken: waar ligt nu de prioriteit?

4.7 Detailhandel

De groei van internetverkoop, demografische ontwikkelingen en veranderingen in de vrijetijdsbesteding leiden tot veranderende behoeften voor winkelgebieden. Bovendien hebben veel ondernemers een gebrek aan personeel en opvolging. En dat terwijl juist het voorzieningenniveau Kapelle een aantrekkelijke plek maakt om te wonen of je te vestigen. Daarom is in 2025, samen met ondernemers, gewerkt aan de detailhandelsvisie. Hierin wordt bijvoorbeeld gesproken over een aantrekkelijk en compact centrum met goede onderlinge verbindingen, parkeren, kwalitatieve openbare ruimte, versterken en verbreden van het aanbod, het opwaarderen van het dorpsplein in Wemeldinge en het versterken van de samenwerking tussen gemeente en ondernemers.

- Waar ligt volgens u de komende jaren de prioriteit op het gebied van recreatie en toerisme? Waar moeten we op inzetten? En wat kan wellicht wachten?

5. Klimaat, energie en milieu

In de afgelopen raadsperiode (2022-2026) stelde de gemeenteraad van Kapelle de bouwstenen klimaatbestendige leefomgeving, mobiliteit, natuur & biodiversiteit, waterstof, circulaire gemeente en verduurzaming eigen organisatie vast. Hiermee is de duurzaamheidsagenda rond, maar het werk nog lang niet klaar. In de komende raadsperiode volgt de uitvoering en herziening van beleid. Ook spelen we in op de ontwikkelingen en uitdagingen die ons te wachten staan.

- Welke onderwerpen moeten we de komende bestuursperiode extra prioriteit geven? Welke argumenten heeft u daarvoor?

5.1 Kernenergie

Zeeland is een belangrijke schakel in een nieuw energiesysteem. Door de gunstige ligging aan de kust komt hier veel energie van windparken op zee aan land. In Borssele staat momenteel de enige kerncentrale van Nederland. Daarnaast ligt één van de grootste industrieclusters van Noordwest-Europa in Zeeland.

Momenteel treft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat de voorbereidingen voor de bouw van nieuwe kerncentrales. Zeeland (Borssele, Vlissingen en Terneuzen) zijn aangewezen als voorkeurslocatie. In de tweede helft van 2026 wordt een voorlopige locatiekeuze verwacht. Als inderdaad besloten wordt tot de bouw van nieuwe kerncentrales in de regio heeft dat, met name in de bouwfase, enorme gevolgen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan infrastructuur of huisvesting van de mensen die in de bouw werken. Daarom zijn we, samen met de andere Bevelandse gemeenten, in gesprek met de gebiedsverbinder over de brede betrokkenheid van buurgemeenten, waaronder Kapelle.

- Zijn er onderwerpen die in de lobby rondom de mogelijke komst van de kerncentrales meegenomen moeten worden? Bijvoorbeeld over het participatietraject, inhoud van het Rijk-Regiopakket of betrokkenheid van de buurgemeenten?
- Welke rol ziet u voor de gemeente richting onze inwoners, nu of nadat het locatiebesluit is genomen over de mogelijke komst van nieuwe kerncentrales? Onderhouden we altijd zelf contact of zetten we in op gezamenlijkheid met de Bevelandse gemeenten?

5.2 Elektriciteit en netcongestie

We worden steeds energiezuiniger en zijn op koers met duurzame opwek van elektriciteit. Ook de vraag naar elektriciteit stijgt door bedrijvigheid, ontwikkelingen en verduurzaming. Piekvraag is daarbij het struikelblok: er is capaciteit, maar niet voor alles tegelijk. Om te zorgen dat maatschappelijke functies, waaronder woningbouw, onderwijs en ziekenhuizen, voorrang krijgen op een aansluiting, heeft het Autoriteit Consument en Markt (ACM) een prioriteringskader opgesteld. Vanaf 1 juli 2026 komen ook kleinverbruikers op een wachtlijst. Maar, congestieverzachters, veiligheidsvoorzieningen en basisbehoeften krijgen prioriteit op deze lijst. Gemeenten kunnen 10 jaar vooruit een aansluiting aanvragen voor woningbouw en onderwijs, en moeten daarom hun ontwikkelplannen scherp hebben.

Verdere uitdagingen en kansen liggen in gelijktijdig verbruik, energieopslag en netverzwaring. We herzien daarom de bouwsteen elektriciteit en nemen daarin beleidsadviezen op om beschikbare energie en infrastructuur beter te benutten.

5.3 Klimaatadaptatie

De opwarming van de aarde heeft allerlei gevolgen. De belangrijkste risico's zijn hitte, droogte, piekbuien, zeespiegelstijging, het verlies aan biodiversiteit en de verspreiding van ziekten. Klimaatadaptatiebeleid is daarmee integraal en raakt sectoren als waterveiligheid, gezondheid, landbouw en infrastructuur. Bij de dijkversterking bijvoorbeeld is klimaatbestendigheid een essentieel onderdeel.

Met de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KasZ) en een nieuw integrale voorkeursstrategie en samenwerkingsovereenkomst van de Zuidwestelijke Delta werken we met al onze partners aan het beperken van de risico's in Zeeland. De KasZ wordt in 2027 herijkt. In onze gemeente herzien we de bouwsteen klimaatbestendige leefomgeving. Met een eigen invulling van de stresstest en risicodialogen gaan we in gesprek over de gevolgen op straat- en wijkniveau.

- Welke (inhoudelijke of specifieke gebieden) moeten prioriteit krijgen bij het beperken van klimaatrisico's zoals hitte, droogte en wateroverlast?

5.4 Warmtetransitie

Uiterlijk in 2050 gaat heel Nederland van het aardgas af. Dat is een grote opgave voor met name particuliere woningbezitters. Sinds de energiecrisis en recente geopolitieke ontwikkelingen werd de landelijke urgentie om sneller minder afhankelijk van aardgas te worden steeds hoger. Tegelijk ervaren inwoners de stap naar een aardgasloze woning vaak als impactvol. Vaak geldt: hoe slechter de woning geïsoleerd is, hoe lastiger de bewoner het vindt om de verduurzaming te betalen en organiseren. De gemeente biedt hierin een helpende hand met informatie, ondersteuning en waar mogelijk financiering. We evalueren en herzien daarom de bouwsteen Warmte in de Gebouwde Omgeving en werken de uitvoering verder uit in een wettelijk verplicht Warmteprogramma.

- Welke rol vindt u dat de gemeente moet spelen in het ondersteunen van inwoners bij de overgang naar een aardgasvrije woning?

5.5 Circulariteit

De huidige geopolitieke situatie laat zien hoe belangrijk het is om minder afhankelijk te zijn van de veranderingen in de prijs van fossiele grondstoffen. Door grondstoffen minder vaak te gebruiken, langer in ketens te houden en hoogwaardiger te hergebruiken daalt de vraag naar nieuwe grondstoffen. We verbranden dan ook minder restafval. Zo voorkomen we schaarste, afval en CO₂ uitstoot. Kortom: de transitie naar een circulaire economie draagt bij aan het behalen van klimaatdoelstellingen en een toekomstbestendige regionale en lokale economie.

5.5.1 Verminderen van restafval

Om de hoeveelheid huishoudelijk restafval te verminderen hanteren we op dit moment gedifferentieerde tarieven (diftar) op het restafval. Gezien de huidige resultaten en de landelijke doelstellingen kan laagfrequent inzamelen een mogelijke vervolgstap zijn om verdere verlaging van deze hoeveelheid te realiseren. Of en wanneer deze stap wordt gezet, is aan u.

5.5.2 Milieustraat

Op dit moment zijn er 13 regionale milieustraten in Zeeland (in elke gemeente één). Het OLAZ heeft plannen voor drie nieuwe circulaire ambachtscentra en het aanpassen van een aantal regionale milieustraten. In Goes is een circulair ambachtscentrum voor de Oosterschelderegio gepland. Om deze plannen gedeeltelijk financieel te compenseren, moeten mogelijk "kleine milieustraten" in de nabijheid van Goes zoals die van Kapelle worden gesloten. Hierop kunnen we invloed uitoefenen via het algemeen bestuur van OLAZ. Zij zijn hierover uiteindelijk beslissing bevoegd. Het aanpassen van de huidige regionale milieustraten en het realiseren van circulaire ambachtscentra in Zeeland zijn kostenverhogend en hebben een stijging van de afvalstoffenheffing tot gevolg.

5.5.3 Circulair bouwen

In 2026-2027 wordt er Zeeuwsbreed een Convenant Circulair Bouwen en Slopen opgesteld. Hierbij zijn de 13 Zeeuwse gemeenten aangesloten en worden marktpartijen en kennisinstituten betrokken. Het doel is om gezamenlijk te bepalen hoe circulariteit het beste meegenomen kan worden in toekomstige bouw en sloopprojecten.

- Hoe wilt u omgaan met het verminderen van huishoudelijk restafval binnen de gemeente? Hoe denkt u over de mogelijkheid van laagfrequent inzamelen en welke belangen moeten daarbij meewegen?
- Hoe denkt u over de noodzaak van het behouden van een milieustraat in Kapelle?
- Welke rol ziet u voor de gemeente in het (stimuleren van) circulair bouwen en slopen?

5.6 Natuur en biodiversiteit

In de komende raadsperiode worden de ambities van de bouwsteen 'Natuur & biodiversiteit' doorvertaald naar groenstructuurplannen en het bomenbeleidsplan. De groenstructuurplannen gaan onder andere over de aansluiting van het dorp op het buitengebied en groenkwaliteit. Het bomenbeleidsplan gaat over het planten, onderhoud en beheer van bomen. Denk hierbij aan het creëren van schaduwplekken en ook over afwegingen, zoals hoe om te gaan met de plaatsing van zonnepanelen.

- Welke ambities en maatregelen rondom natuur, groenstructuur en biodiversiteit zijn volgens u belangrijk voor Kapelle?

6. Leefomgeving en mobiliteit

6.1 Afweging in ruimtelijke opgaven

Zeeland wordt vaak geroemd om de ruimte. Maar wat daarbij vaak vergeten wordt is dat vrijwel alle grond al in gebruik is en een functie heeft. Een stapeling van urgente transities: energietransitie, circulaire economie, natuurversterking, voedseltransitie, klimaatadaptatie, ruimte voor defensie, woningbouwambitie en economische ontwikkeling leggen allemaal letterlijk een claim op de openbare ruimte en concurreren dus ook met elkaar. Dat betekent dat we slimme combinaties zoeken. Maar het vraagt ook om duidelijke keuzes en regie. De stikstofproblematiek illustreert deze spanning.

Met de afspraken in het Ruimtelijk Arrangement, dat op 2 juni 2025 is vastgesteld, stemmen het Rijk en Zeeland hun nationale en provinciale ruimtelijke opgaven onderling af. Daarmee wordt gebouwd aan een gezamenlijke agenda op ruimtelijke ordening.

Tegelijkertijd staat daarmee niet alles vast. En staan juist gemeenten aan de lat om verder uit te werken hoe die verdeling er concreet uit komt te zien. Dat stelt ook de vraag aan ons: welke opgaven hebben voor ons prioriteit? Waar geven we letterlijk ruimte aan? En hoe zien we dit in regio de Bevelanden?

- Welke waarden en belangen voor onze inwoners en ondernemers hebben de verschillende transities voor u? En is dit een gesprek dat u als gemeente wil hebben, of ook met de samenleving?
- Welke uitgangspunten ziet u voor het maken van afwegingen tussen alle verschillende opgaven?
- Welke inzet hebben we als Kapelle in de Bevelanden? Zijn er prioritaire ontwikkelingen die we in onze gemeente de ruimte willen geven? Hoe zien we de regie in de regio?

6.2 Leefomgeving

Inwoners van Zeeland en onze gemeente zijn doorgaans erg tevreden met hun eigen woning en woonomgeving, ook in vergelijking met andere Nederlandse regio's. Ook voelen zij zich relatief veilig in hun woonomgeving.

- Welke uitgangspunten heeft u bij het (her)inrichten van de openbare ruimte? Welke prioriteit geeft u aan klimaatadaptatie, groen, parkeren, speelvoorzieningen, etc.

6.3 Duurzame mobiliteit

Gemeenten staan in de toekomst voor grote uitdagingen als verkeersdrukte, luchtvervuiling en klimaatverandering, waardoor de noodzaak voor duurzame mobiliteit steeds urgenter wordt. Daarbij komen een aantal uitdagingen. Voor de openbare laadinfrastructuur verwachten we op termijn problemen te krijgen met netcongestie, waardoor openbare laadpalen niet meer binnen korte termijn geplaatst kunnen worden. Automobilititeit vraagt veel van de openbare ruimte: een geparkeerde auto staat 96% van de tijd stil en neemt ca. 20 m² in beslag. Daarom denken we met het mobiliteitsplan na over verschillende scenario's; bereikbaarheid door nabijheid, lopen en fietsen op één, gebruik van publiek vervoer stimuleren, verschonen van vervoer en duurzaam reisgedrag stimuleren.

- Wat zijn volgens u prioriteiten of uitgangspunten bij het stimuleren van duurzame mobiliteit? Zetten we vooral in op minder verplaatsingen, andere verplaatsingen (lopen, fietsen, openbaar vervoer i.p.v. auto) of schonere verplaatsingen (elektrisch i.p.v. fossiel)?

6.4 Verkeer

In het mobiliteitsplan denken we bijvoorbeeld na over het actualiseren van het wegenplan, waarmee we inzetten op een betere doorstroming en een veilige leefomgeving. We bespreken parkeren en parkeernormen. En verkeersveiligheid.

- Zijn er verkeersonderwerpen die de komende bestuursperiode extra aandacht of prioriteit vragen?

6.5 Bereikbaarheid en mogelijk toekomstige kansen

Op dit moment werkt de Gemeente Goes met het ADRZ aan een ontwikkeling van het ziekenhuis. Het plan is om een nieuw gebouw te bouwen, achter het bestaande ziekenhuis. Op dit moment zijn er geen plannen om ook de infrastructuur of ontsluiting van dit gebied aan te pakken. Tegelijkertijd kan deze ontwikkeling ook leiden tot kansen voor ontsluiting op de route Abbekinderen, Vierweegen, Kloetinge. Hierdoor kan mogelijk ontlasting plaatsvinden van de verkeersstromen via de kern Kapelle. En er ontstaat mogelijk een interessant ontwikkelgebied.

Ook weten we dat het spoorviaduct binnen nu en 10 jaar vervangen moet worden. Dit biedt kans om toekomstgericht na te denken over mogelijkheden van een rondweg.

- Leiden deze ontwikkelingen volgens u tot kansen? Zo ja, wat zijn dan onze uitgangspunten en hoe organiseren we de lobby richting beslissers?

7. Middelen

Als gemeente Kapelle zijn we ambitieus. We willen onze inwoners en ondernemers zo goed mogelijk van dienst zijn en werken aan onze beleidsdoelstellingen. Tegelijkertijd constateren we dat de beschikbare financiële middelen beperkt zijn en het met alle huidige ontwikkelingen en de beschikbare capaciteit al een uitdaging is om de basis op orde te houden. Dit maakt het des te belangrijker om heldere keuzes te maken: waar zetten we de komende jaren op in, en waar ook niet?

7.1 Financiën: een stevig fundament vraagt om scherpe keuzes

De afgelopen periode is er veel te doen geweest over de financiële positie van gemeenten. De miljoenennota 2026 brengt zowel verlichting als zorgen voor gemeenten. Er zijn onder andere extra middelen beschikbaar om gemeenten te compenseren voor jeugdzorgtekorten en voor het organiseren van verkiezingen. De extra middelen voor bibliotheken blijven structureel beschikbaar.

Het gemeentefonds groeit mee met de economie, maar ramingen vallen structureel te laag uit. Dit leidt tot financiële tegenvallers. Als gemeente worden we geconfronteerd met hogere kosten voor afvalverwerking door de verhoging van de afvalstoffenbelasting. Er geldt een structurele korting op het onderwijsachterstandenbudget en op het terrein van asiel en migratie vindt een flinke bezuiniging plaats vanaf 2029. Duidelijk is dat er een aanzienlijke financiële uitdaging op ons af komt.

In de afgelopen jaren hebben we via de VNG, de VNG-commissie bestuur&financiën, deelname aan de actie 'Je gemeente doet er alles aan', de K80 en een brief aan de toenmalig staatssecretaris over de tekorten op jeugdhulp bijgedragen aan de lobby richting de Rijksoverheid: de koek moet echt groter. Dat levert mondjesmaat verlichting op. Desondanks ontkomen we er niet aan kritisch naar de eigen begroting te kijken en keuzes te maken.

7.2 De Kapelse begroting

Een overzicht van de baten en lasten van de begroting 2026 vindt u hieronder:

7.2.1 Taakstellingen en uitvoeringskracht

De huidige begroting bevat verschillende taakstellingen die in totaliteit oplopen tot ruim € 2 miljoen in 2028, waarvan €650.000 op de salariskosten van het ambtelijk personeel. Dat betekent dat niet alle taken en ambities in hetzelfde tempo als voorheen kunnen worden uitgevoerd. Dit maakt het maken van keuzes noodzakelijk: waar leggen we de focus? En welke ambities stellen we (tijdelijk) uit?

7.2.2 Invloed van GR'en op de begroting

GR'en stellen ons in staat taken efficiënt samen te voegen. Dat is op verschillende terreinen fijn, want daardoor kunnen we bijvoorbeeld meer specialistische kennis aannemen. Tegelijkertijd levert het ook wel eens spanning op. Zo moeten we als Kapelle soms mee in een inspanning omdat andere gemeenten dat graag willen, bijvoorbeeld bij ICT-projecten. En hoewel we als Kapelle eerder al de discussie zijn gestart om GR'en een eerlijke bijdrage te laten leveren aan de bezuinigingen, krijgen we daar niet altijd de handen voor op elkaar in een algemeen bestuur.

- Welke koers wilt u varen om de financiële uitdagingen op te vangen? Kiest u voor bezuinigingen, belasting/inkomstenverhoging of een combinatie van beide?
- Hoeveel financiële risico's achten we acceptabel? Hoe belangrijk vindt u het om een buffer te behouden in de algemene reserve voor toekomstige onzekerheden?
- In hoeverre vindt dat we incidentele middelen, zoals de algemene reserve of toekomstige winst uit grondexploitatie, in kunnen zetten om structurele tekorten te dichten?
- In hoeverre vindt u lenen acceptabel om te kunnen investeren?

7.3 Bedrijfsvoering: keuzes maken in een uitdagende tijd

We constateren dat het in de huidige tijd een flinke uitdaging is om binnen de beschikbare capaciteit en middelen de basis op orde te houden. De dagelijkse uitvoering van onze taken vraagt al onze aandacht en inzet. Daarbij spelen verschillende ontwikkelingen een belangrijke rol.

7.3.1 Wetgevingsdruk en uitvoering van verplichte wetgeving

We worden al gemeente geconfronteerd met een toenemende hoeveelheid verplichte wetgeving. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV), de Single Digital Gateway en de Wet open overheid (Woo). Deze wetten brengen aanzienlijke verplichtingen met zich mee en vragen veel van onze capaciteit. Hoewel we geen keuze hebben in de uitvoering van deze wetten, ervaren we dat de toenemende complexiteit en omvang van regelgeving een grote druk legt op onze middelen en inzet. De uitdaging is om deze verplichtingen zorgvuldig na te leven zonder dat dit ten koste gaat van andere belangrijke taken en ambities.

7.3.2 Personele capaciteit

De hoeveelheid taken en opgaven die op ons afkomt, blijft toenemen. Dit legt een grote druk op onze medewerkers en stelt ons voor de uitdaging om de balans te bewaren tussen ambities enerzijds, en het invullen van de taakstelling en de beschikbare capaciteit anderzijds. Tegelijkertijd ervaren we de gevolgen van de krapte op de arbeidsmarkt. Het werven van nieuwe medewerkers lukt, maar het kost tijd om hen volledig in te werken. En sommige functies zijn zo moeilijk in te vullen dat we gebruik moeten maken van externe inhuur om onze taken te kunnen blijven uitvoeren. Ook heeft de krapte op de arbeidsmarkt effect op wachttijden bij aannemers en leveranciers. Lange wachttijden beïnvloeden onze projectplanning en uitvoering.

Dit alles vraagt om aandacht voor het welzijn van onze medewerkers, het stellen van prioriteiten en het maken van keuzes in wat we wel en niet op kunnen pakken. Om goede mensen aan onze organisatie te binden en stabiliteit te waarborgen blijven we daarbij aandacht besteden aan het zijn van een aantrekkelijke gemeente, bijvoorbeeld in arbeidsvoorwaarden.

7.3.3 Toenemende vraag van inwoners

Inwoners verwachten steeds meer van onze dienstverlening. Ze zijn mondiger, stellen vaker vragen en dienen meer verzoeken in. Daarnaast vraagt het participatiebeleid dat we inwoners, ondernemers en partners actief betrekken bij beleid en projecten. Dit vraagt om deskundigheid, een benaderbare houding en efficiënte werkprocessen. Tegelijkertijd merken we dat de beschikbare capaciteit onder druk staat, wat ons dwingt kritisch te kijken naar hoe we onze dienstverlening organiseren.

Deze ontwikkelingen laten zien dat het maken van keuzes niet alleen op basis van financiële mogelijkheden, maar juist ook op basis van ambtelijke mogelijkheden noodzakelijk is.

- Welke ambities vindt u het meest essentieel voor de komende jaren en welke taken kunnen we (tijdelijk) minder prioriteit geven?
- Welke rol wilt u spelen in het stellen van realistische doelen?
- Wat verwacht u van de kwaliteit van de ambtelijke organisatie?

7.4 Digitale transformatie en weerbaarheid

De digitale transformatie van de overheid biedt volop kansen om de dienstverlening aan inwoners en bedrijven te verbeteren. Tegelijkertijd brengt deze transformatie complexe uitdagingen met zich mee. De dreiging van digitale ontwrichting door cyberaanvallen, menselijke fouten en geopolitieke spanningen neemt toe.

7.4.1 Digitale autonomie en -veiligheid

De geopolitieke situatie maakt dat de behoefte aan digitale autonomie groeit. De sterke afhankelijkheid van grote buitenlandse techbedrijven roept vragen op over digitale soevereiniteit. En daarmee de continuïteit en veiligheid van onze processen. De mogelijkheid bestaat dat vanwege de snelheid van ontwikkelingen ineens verplichtingen kunnen worden opgelegd door de Rijksoverheid.

Daarmee vraagt digitale veiligheid ook om investering. Veiligheid en het beschermen van onze gegevens kost geld. En brengt soms een spanningsveld met zich mee tussen beveiliging en gebruiksvriendelijkheid.

7.4.2 Kunstmatige intelligentie (AI)

In toenemende mate wordt kunstmatige intelligentie (AI) geïntegreerd in diverse programma's en digitale toepassingen. Dit biedt niet alleen kansen voor efficiëntere dienstverlening en betere besluitvorming, maar stelt ons ook voor nieuwe uitdagingen op het gebied van privacy, transparantie en ethiek. Het is daarom van belang dat wij als gemeente proactief nadenken over het verantwoord gebruik van AI, zodat we de voordelen benutten en tegelijkertijd de rechten en veiligheid van onze inwoners waarborgen. In Kapelle lopen we momenteel een pilot met SafeGPT, waarmee we ervaring opdoen met de toepassing van AI in een veilige en verantwoorde context.

- Welke prioriteiten stellen we op het gebied van digitalisering en de kansen en bedreigingen die daarbij horen?

7.4 Communicatie, participatie en dienstverlening

In november 2022 is de participatienota vastgesteld waarin we de uitgangspunten, rollen van de raad, college en de organisatie en een stappenplan voor participatie hebben vastgelegd. In december 2025 zijn de visies op dienstverlening en communicatie door de gemeenteraad vastgesteld. Deze visies richten zich op hoe we alle situaties vormgeven waarin sprake is van interactie of transactie tussen de gemeente en haar inwoners, ondernemers, bezoekers en maatschappelijke partners.

De speerpunten in onze dienstverlening zijn;

- Altijd dichtbij: digitaal gemak en persoonlijk contact,
- Dienstverlening voor iedereen,
- Bouwen aan vertrouwen door transparantie en betrokkenheid,
- Eén gemeente, één ervaring,
- Een toekomstbestendig gemeentehuis,
- Samen beter: verbonden dienstverlening.

De speerpunten in onze communicatie zijn;

- Verbinding en vertrouwen opbouwen,
- Participatie op maat,
- Toegankelijke en begrijpelijke communicatie,
- Effectieve en transparante terugkoppeling,
- Verhalend en beeldend communiceren,
- Interne samenwerking versterken.

- Zijn er onderdelen op communicatie, participatie en dienstverlening waar u nadrukkelijk prioriteit aan wilt geven in deze bestuursperiode?

Bijlage 1: Overzicht Gemeenschappelijke Regelingen

Een GR is een samenwerking tussen twee of meerdere overheden, waarbij we gezamenlijk taken uitvoeren via een gezamenlijk bestuursorgaan. De samenwerking is vastgelegd in een officiële regeling. Hieronder vindt u een overzicht van de GR'en waar we als Kapelle onderdeel van zijn.

Veiligheidsregio Zeeland (VRZ)

Taak / doel	Brandweezorg, rampen- en crisisbeheersing, GHOR (geneeskundige hulpverlening bij rampen) en openbare veiligheid.
Deelnemers	De 13 Zeeuwse gemeenten (juridisch georganiseerd als gemeenschappelijke regeling), GGD en Brandweer.
Website	https://www.veiligheidsregiozeeland.nl

Nederland kent in totaal 25 veiligheidsregio's. Veiligheidsregio Zeeland neemt de hele provincie Zeeland voor haar rekening. Binnen een veiligheidsregio werken verschillende partijen samen op het gebied van: brandweezorg, rampenbeheersing, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland

Taak / doel	Vergunningverlening, toezicht en handhaving op milieu/omgevingsrecht (o.a. melding, toezicht en handhaving).
Deelnemers	Alle 13 Zeeuwse gemeenten, provincie Zeeland en waterschap Scheldestromen (deelneming).
Website	https://rud-zeeland.nl/

De RUD verzorgt de vergunningverlening (omgevingsvergunning), toezicht en handhaving op het gebied van milieu. Denk daarbij aan regels voor luchtkwaliteit, geluidsoverlast en het gebruik van gevaarlijke stoffen door bedrijven. Ze controleren bedrijven of zij voldoen aan de milieuwetgeving.

GGD Zeeland (Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland)

Taak / doel	Publieke gezondheidszorg — o.a. jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, preventie en advies.
Deelnemers	13 Zeeuwse gemeenten (georganiseerd als gemeenschappelijke regeling).
Website	https://www.ggdzeeland.nl/

Voor een gezonder en veiliger leven in Zeeland zet de GGD Zeeland zich in. Men richt zich op het voorkomen van ziekte, niet op de behandeling ervan. De medewerkers zijn voornamelijk (jeugd)artsen, (jeugd)verpleegkundigen of volgen een opleiding in deze richtingen. Daarnaast werken er ook professionals als planner, (beleids)adviseur, onderzoeker, of binnen het Bedrijfsbureau.

O.L.A.Z. (Openbaar Lichaam Afvalstoffenverwijdering Zeeland)

Taak / doel	Verwerking van huishoudelijk afval
Deelnemers	13 Zeeuwse gemeenten
Website	https://www.olazzeeland.nl

De 13 gemeenten werken samen bij de verwerking van huishoudelijk afval. O.L.A.Z. behartigt hun gezamenlijke belangen, adviseert over afvalvoorschriften van de Wet milieubeheer, stelt tarieven voor afvalverwijdering vast en geeft voorlichting over afvalvermindering en -scheiding.

Sabewa Zeeland (Samenwerking Belastingen en Waardebepaling)

Taak / doel	Verzorgen de heffing en invordering van de waterschapsbelasting voor waterschap Scheldestromen en de gemeentelijke belastingen van acht Zeeuwse gemeenten.
Deelnemers	Waterschap Scheldestromen, Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Reimerswaal, Sluis, Terneuzen en Tholen.
Website	https://www.sabewazeeland.nl

Sabewa Zeeland is een uitvoeringsorganisatie en verzorgt de belastingheffing en invordering. De bepaling van de hoogte van de belastingtarieven blijft een bevoegdheid van de gemeenten en het waterschap afzonderlijk.

Betho

Taak / doel	Medewerkers begeleiden naar zo regulier mogelijke, externe arbeidsplekken
Deelnemers	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal en Tholen
Website	https://www.debetho.nl

Betho voert voor de deelnemende gemeente de Wet sociale werkvoorziening uit. Ze spelen een ondersteunende rol in het kader van de Wet werk en bijstand. De ontwikkeling van de werknemer staat centraal.

GR de Bevelanden

Taak / doel	Voor vijf gemeenten zorgen ze voor alle ICT en HRM vragen. Voor deze gemeenten met ruim 100.000 inwoners verzorgen ze alles op het gebied van Werk, Inkomen en Zorg.
Deelnemers	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal
Website	https://www.grdebevelanden.nl/

Deze regeling is opgezet om gezamenlijke taken en diensten efficiënt te organiseren en uit te voeren. Door samen te werken binnen GR de Bevelanden kunnen de deelnemende gemeenten hun middelen en kennis bundelen om zo betere en kostenbesparende oplossingen voor de regio te realiseren.

Samenwerkingsverband Welzijnszorg Oosterschelderegio (SWVO)

Taak / doel	belangenbehartiging en ondersteuning op de volgende beleidsterreinen: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Volwasseneducatie, Gezondheid, Cultuur en bibliotheek, Leerlingenvervoer, Maatschappelijk Werk en Cliëntondersteuning en Jeugd
Deelnemers	Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland en Tholen
Website	https://www.swvo.nl/

Het sociaal ontwikkelbedrijf van Zeeuws-Vlaanderen. Ze begeleiden mensen bij het ontwikkelen van hun talenten en ondersteunen hen bij het werken naar vermogen.

Regionaal Bureau Leerrecht (RBL)

Taak / doel	Helpen schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten voorkomen.
Deelnemers	13 Zeeuwse gemeenten verdeeld over een Oosterschelde-, Walcherse en Zeeuws-Vlaamse regio.
Website	https://www.lereninzeeland.nl/

RBL ondersteunt jongeren, ouders en scholen bij het oplossen van problemen die een succesvolle schoolcarrière in de weg staan. Samen met scholen en partners zetten ze zich in voor het recht op onderwijs en ontwikkeling van alle jongeren in Zeeland.

Zeeuwse muziekschool

Taak / doel	De Muziekschool Zeeland wil kinderen, jongeren en volwassenen zowel in actieve, receptieve als reflectieve zin in contact brengen met de vele mogelijkheden die het muziekonderwijs biedt.
Deelnemers	Borsele, Goes, Hulst, Kapelle, Noord-Beveland, Duiveland, Tholen, Veere en Vlissingen
Website	https://muziekschoolzeeland.nl

De Zeeuwse Muziekschool geeft o.a. cursussen en muzieklessen, maar werken ook samen met muziekverenigingen, scholen, koren, en orkesten in heel Zeeland.

WAT IS HET BESTUURLIJK PLATFORM DE BEVELANDEN?

Bestuurlijk Platform De Bevelanden is het regionale verband waarin de vijf Bevelandse gemeenten – Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal – hun krachten bundelen. We werken in samenwerkingsverband aan onderwerpen die de gemeentegrenzen overstijgen en die we als regio beter, sterker en efficiënter kunnen oppakken.

We richten ons op gezamenlijke opgaven zoals economie, duurzaamheid, beleving en wonen. In actielijnen, geleid door netwerkregisseurs, werken medewerkers van alle gemeenten samen aan deze thema's. Daarnaast stemmen we strategisch af over ontwikkelingen die op de regio afkomen en zoeken we actief de samenwerking met provincie, ondernemers, onderwijs- en zorginstellingen en het Rijk.

Het **convenant** legt heldere afspraken en een duidelijke organisatiestructuur vast. Het vormt daarmee het fundament van onze samenwerking en onderstreept onze inzet en het vertrouwen in de Bevelandse samenwerking, nu en in de toekomst.

WAT GAAN WE DOEN IN 2026?

- Focus op het versterken en professionaliseren van de samenwerking en het uitzetten van een duidelijke koers voor 2026, inclusief de realisatie van het koersplan Bevelanden 2050. Daarbij hoort ook het verkennen van nieuwe thema's zoals mobiliteit en energie, het ontwikkelen van een uniforme werkwijze en het verbeteren van de interne en externe communicatie.
- Gemeenteraden elk kwartaal informeren via een nieuwsbrief over de voortgang en ontwikkelingen binnen de samenwerking.
- Uitwerken van communicatiestrategieën met de communicatieadviseur om de regionale bekendheid te vergroten.

HOE ZIJN WE GEORGANISEERD?

Bestuurlijk platform
Bewaken integraliteit en samenhang actielijnen

- 10 bestuurders van de Bevelanden
- Huidige voorzitter wethouder Kees Weststrate
- Overleg 1x per kwartaal

Gemeentesecretarissen
Sturen op realisatiekracht

- Vijf gemeentesecretarissen van de vijf Bevelandse gemeenten
- Structureel overleg

Programmateam
Ambtelijke opdrachtgever actielijnen

- Bestaat uit programmamanager en -secretaris
- Netwerkregisseurs van de vier actielijnen met vaste deelnemers per actielijn
- Ondersteund door adviseurs HR, communicatie, financiën en secretariaat.
- Samenwerking met strategen en experts van gemeenten

ACTIELIJNEN

Hoe dragen we bij?

Economie in de Bevelanden

Samen werken we aan een vitale en bloeiende economie. We doen dit door voldoende aanbod van bedrijfskavels, ondersteuning van de detailhandel om het voorzieningenniveau op peil te houden en het stimuleren van vraaggericht onderwijs. We hebben regelmatig contact met ondernemers, o.a. via beurzen en netwerken.

Netwerkregisseur Marijn Mulder

Duurzaamheid in de Bevelanden

Samen werken we aan de beschikbaarheid van zoet water, de transitie naar een circulaire economie en het verduurzamen van mobiliteit. En aan betaalbare energie voor iedereen, zodat we werken aan een toekomstbestendige regio voor onze inwoners en ondernemers.

Netwerkregisseurs Corinda Heiboer en Thijs Maljaars

Wonen in de Bevelanden

Samen werken we aan realisatie van betaalbare woningen voor alle doelgroepen, zodat we voldoen aan de regionale vraag en de behoeften vanuit het sociaal domein zoals vastgesteld in de woonzorgvisie.

Netwerkregisseur Erlijne van den Bergh

Beleving in de Bevelanden

Samen werken we aan een aantrekkelijke regio richting ondernemers, gasten en voor inwoners, gebaseerd op de Bevelandse pareltjes met onderscheidende initiatieven zoals Zilt & Zoet food trail, cursus gastheerschap, een nieuwe regioportal en toolkit.

Netwerkregisseur Tatiana Booi

